

BÉCSI NAPLÓ

XXXII. ÉVFOLYAM 4. SZÁM
2011. SZEPTEMBER–OKTÓBER
MEGJELENIK 2 HAVONTA
ÁRA: 2,– Euro
Erscheinungsort Wien
Österreichische Post AG •
02Z032898 M P. b. b.
VERLAGPOSTAMT 1010 WIEN

Magyarországi politikai helyzetkép

(Munkatársunktól) „Addig folytatjuk a küzdelmet a bankokkal, a hitelekért, amíg győzünk” – jelentette ki Orbán Viktor miniszterelnök szeptember közepén egy interjúban. Ez az egy mondat érzékelteti, Magyarországon újra beindult a politikai nagyüzem és – a parlamenti képviselők naptárát látva – várhatóan karácsonyig nem is lesz megállás. A rövid nyári szünetet a kormányzópárt szervezeteinek megújítására használta fel, a tisztújítás nem hozott váratlan eredményeket, viszont lehetővé teszi, hogy a FIDESZ az európai uniós elnökséget követően teljes erejével a belpolitikai kérdések megoldására koncentráljon.

Nemrégiben a Nézópont Intézet elemzése arra mutatott rá, hogy „a hazai demokrácia elmúlt húsz évéből aligha emlékezhetünk olyan parlamenti ciklusra, amikor a kormánytöbbség a negyedik országgyűlési ülészig meg tudta tartani előnyét politikai ellenfeivel szemben.” Márpedig a Fidesz-KDNP egy most megtartandó választásokon a leadott szavazatok 59 százalékaival továbbra is jelentős mértékben vezet az ellenzéki pártokkal szemben. Ráadásul az új választójogi törvény elfogadását követően – a kisebb parlament elvének hangsztatása mellett – a 2010-es választások eredményeit megismételve a FIDESZ-KDNP nem a képviselők 2/3-át, hanem 3/4-ét küldhetné a parlamentbe.

Ez a jelentős politikai népszerűség továbbra is biztosítja a politikai kezdeményezés lendületét, ami az elmúlt parlamenti ciklusokban is jellemezte a FIDESZ politikáját. Az alkotmány elfogadását követően további sarkalatos törvények egész sorát tervezik elfogadni a kormánypárti képviselők. Ide sorolható – többek között – a közigazgatás, az egészségügy és az oktatás reformja is. Január 1-jével megkezdődik a közoktatás és az egészségügy államosítása, az általános és középiskolák, továbbá a kórházak jelentős része kerül az önkormányzatoktól állami fenntartásba. A közigazgatási rendszer átalakítása már megkezdődött a megyei kormányhivatalok felállításával, amelyek az állampolgárok számára az egyablakos, gyors és hatékony ügyintézés ígérétével jöttek létre. Továbbra is kérdéses a kulturális intézmények (múzeumok, levéltárak, könyvtárak) sorsa, elképzelhető, hogy ezek a városi önkormányzatokhoz kerülnek, bár a levéltár esetében egy központosított rendszer kiépítése is szóba került.

November 1-jétől az államkincstár vezetné 3200 magyarországi önkormányzat számláját, ami jelentősen csökkentené az önkormányzatokban tevékenykedő politikusok mozgásterét. A közigazgatás átszervezésének vesztesei a kistéleplések önkormányzatai mellett a megyei önkormányzatok lehetnek. Előbbiek vonatkozásában megszűnnének a hivatalok, és körjegyzőségek jönnének létre, miközben várható a járássok felélesztése is. A megyei önkormányzatok 175 milliárd forintos adósságát az intézményekkel és a vagyonnal egyetemben átvénné az állam, miközben a megyék területfejlesztéssel foglalkoznának; egyelőre nem világos, miféle pénzügyi kondíciók mellett.

Az egészségügy és az oktatás régóta húzóóda átalakítása mögött természetesen financiaális szempontok, az államháztartás egyre nehezebben biztosítható egyensúlya húzódik meg. Az orvosok és az ápolók méltatlan, az Európai Unióban neveltségesen alacsony fizetése a rezidensek lázadásához vezetett, de az orvos és ápoló személyzet elvándorlása már a biztonságos ellátást veszélyezteti. Az oktatási rendszer leépülése, amelyben a Magyar Bálint által irányított szabaddemokrata-szocialista oktatáspolitikai játszott fő szerepet, ma már halaszthatatlanná teszi a reformot. Ugyanakkor a belső politikai feszültségek következ-

tében a FIDESZ-KDNP két meghatározó oktatáspolitikusa elkeseredett belső harcot folytatott a változások tartalmi kérdéseiről, gyakran a nyilvánosságot is bevonva összeecsapásaikba. Ez nem kecsegtet sok jóval a jövőre nézve, mert a szükséges törvények elfogadását követően a küzdelem zavartalanul folyhat tovább. Pokorni Zoltán épp ebben a pillanatban jelentette be, hogy FIDESZ-es képviselők több módosító javaslatot fognak beadni a közoktatási törvényhez, „hogy olyanra formálják a jogszabályt, amilyenek a párt szakpolitikusi szeretnék”.

A FIDESZ lendülete ellenére, repedések mutatkoznak a párt hitelességének megítélésében. Márpedig ez kulcskérdésnek számít a párt szavazóinak körében. A munkahelyteremtés, amivel szavazóik jelentős hányada egyetért, a munkavállalók kiszolgáltatottságának fokozása mellett zajlik. A gyakran kádárista hagyományokkal rendelkező szakszervezetek jogainak korlátozása mellett a kis- és közepes vállalkozók minimál béréen (80 000 Ft/hó) foglalkoztatják az emberek jelentős részét, miközben egy 20 éve tanító tanár fizetése alig haladja meg a 100 000 Ft-ot. A devizahitelek számára nyújtott mentőöv, az egy összegű, fix árfolyamú törlesztés, ami soha nem látott mélypontra juttatta a magyar-osztrák kapcsolatokat is, csak a gazdagok számára jelent kiutat. Az egykulcsos adó a szegényebbek számára reáljövedelem-visszaesést hozott (pl. ápolónők). A növekvő szociális feszültségek könnyen alááshatják a munkaalapú társadalomról szóló propagandát. A kormányzó pártok eközben egy hatalmas, bürokratikus szervezett kiépítésébe kezdtek, ami a Kádár-rendszerben felőtt értelmiség számára eléggé rémisztőnek tűnhet. A parlament és az önkormányzatok FIDESZ-frakcióinak ipari termelő egységekre emlékeztető szervezete és fegyelme a demokratikus berendezkedésbe vetett maradék bizalom felszámolásához vezethet.

A kormányzó pártok gyenge pontjához tartozik a kommunikáció és a külpolitika is. Lázár János nemrégiben a rá jellemző, francia diplomáciai stílusra cseppet sem emlékeztető modorában az egész magyar oktatási rendszert szegregációval vádolta meg. Kommunikációs téren most némi változás várható, hiszen Giró-Szász András kormánysszóvivői, illetve Selmecci Gabriella FIDESZ szóvivői kinevezésével várhatóan javulni fog a kormány és a kormányzó párt kommunikációja. A külpolitikai teljesítmény viszont továbbra is elmarad a várakozásoktól. Nemrégiben egy Budapestre akkreditált nagykövet úgy nyilatkozott, hogy Magyarországnak egyszerűen nincs diplomáciaja.

Mindeközben az ellenzéki pártokról alig lehet valamit írni. A szocialisták elvesztették a támogatottság szempontjából második helyüket, a szavazók körében 15 százalékon állnak, míg a Jobbik 18 százalékot mondhat magáénak. A baloldali sajtó legnagyobb melléfogása, hogy folyton a FIDESZ és a Jobbik kapcsolatairól vizionál, miközben az MSZP szavazóinak egyre jelentősebb része áll át a Jobbikhoz. Azokra a gyakran szélsőséges szavazókra gondolunk, akik már 1998-ban azzal kampányoltak, hogy Orbán Viktor cigány, mert sok gyermeke van. A Jobbik és az MSZP jelentős részben egymást fedő szavazóbázisa mindkét pártot korlátozza politikai mozgásterében, bár úgy tűnik, a mérleg nyelve a Jobbik felé billenhet. A Jobbik egyelőre csak tüntetni akar a bankok ellen, és azt hangoztatja, hogy az MSZP és a FIDESZ között nincs különbség, ami nem tűnik elegendőnek az áttöréshez.

Az MSZP ismét belső konfliktusaival lép majd a nyilvánosság elé, Gyurcsány Ferenc mentelmi ügyével kapcsolatban. Ráadásul a párt még nem tudott mit

Napfelkelte a Tiszán (olaj)

kezdeni az éveken át felépített image („hozzzáértés”, „szakértelem”) és a valóságban nyújtott teljesítmény (korruptió, BKV stb.) között tátongó szakadékkal. A két ellenzéki párt így – akarva akaratlanul – sakkban tartja egymást, biztosítva a FIDESZ politikai fölényét. Változás csak akkor következhetne be, ha valamelyik párt megroppanna, mert akkor a másik jelentős részben felszívhatná a vetélytárs politikai tábort. Az LMP támogatottsága a bejutási küszöb környékén van, részben szervezeti gyengesége, részben szövetsége-

Őszelőn

A forró napok múltával beköszöntött a hűvösség, s az érezhető szárazság után jönnek majd az őszi esők, miközben színesednek a lombok. A kisiskolásokat ilyenkor levélgyűjtésre szólítják fel pedagógusaik, hadd gyönyörködjenek a nyár bearanyozott örökében.

Amikor kisiskolásokat említünk, akaratlanul is a Biblia szava ötlik fel: legyenek olyanok, mint a gyermekek. Első olvasatra hallásra talán megütközést is válthat ki ez a „felszólítás”, hiszen az együgyűséget, tudatlanságot párosíthatja az ártatlansággal, a rácsodálkozással. A felnőttek túlvanak mindezen: ök már – legalábbis azt hiszik – mindent tudnak, igaz nem állíthatják magukról, hogy ártatlanok. A felnőttek józanok, de inkább kiábrándultak, csalódottan néznek a világra, aggódnak a holnapért s ahelyett, hogy bizakodóan cselekednének, gyanúsítanak, kezdenek bizalmatlanok lenni egymással szemben, mi több, tudatosan törnek egymás ellen, s ha nem tudják lerombolni ellenfelük vélt légvárait, legalább azon fáradoznak minduntalan, hogyan tudnak egymásnak ártani, mennyire tudják akadályozni egymást az előrejutásban.

Megteltünk rossz hangulattal, s aki biztató szót ejt ki ajkán, máris gyanús: populista, népszerűséget hajhászó nacionalista. Mert nekünk meg kell végre tanulnunk, hogy kicsik vagyunk – mondogatta valahányszor egyik volt külügyminiszter.

Valóban be kell érniük mindeznek s gyűlölködő sóhajtozásokon túl nem telik többre, miközben szakad a part körülöttünk?

A napokban a Kancellária egyik hivatalnoka kifogásolta, hogy az (ausztriai) magyarok, vagy legalábbis egy részük folyton csak 1848-ra meg 1956-ra emlékezik. Kissé meglepett nem egészen ártatlan „elszólása”, úgy, hogy mélyet kellett lélegeznem, mielőtt válaszoltam volna. Valóban, több mint húsz év rendszerváltozás után már nyűgös lehet az emlékezés, az azonosulás a múlttal? Nekünk magyaroknak önazonosságunk érdekében a múltba kell kapaszkodnunk, mert ott vannak a gyökereink, onnan merítünk erőt a fennmaradásra – válaszoltam neki.

Mégis, hogyan állunk felnőtten, felelősen mindennapjaink alakításában a múlttal? Tényleg terhes, nyűgös azzal foglalkozni, ami volt, miközben egyre többünket megélhetési gondok, munkanélküliség, visszafizethetetlen adósságok terhelnek? Lehet, hogy egyeseknek terhes, de senki sem könnyű összevetni a múltat a jelenmel, mert állítólag hasztalan időtöltés, sőt, netán nyugtalanító gondolatokat támaszt bennünk. Pedig mindez megkerülhetetlen; ha nem is naponta, de legalább az évfordulókon nem árt nem szemelve, hanem mérleget vonva visszatekinteni: honnan jöttünk és hol tartunk most?

Az augusztusi forráságban Dél-Burgenlandban úgy elkeveredtünk, hogy arra kaptuk fel fe-

jünket, hogy ismét Ausztriában járunk. Az út feltűnés nélkül Magyarországra, majd onnan Ausztriába vezetett. Valóságos élmény, tény, amelynek sokkal nagyobb súlya van, mintsem fanyalgón letudnánk, mint valami jelentéktelen időváltó-zást. Ha felnőttek vagyunk, tudnunk kell, mi minden rejlik ezen „egyszerű” esemény mögött, nem felejtve, hogy a rendszerváltozás körüli években, amikor már szabadabbá vált a közlekedés Ausztria és Magyarország között, a felsőőriek egyenesen távol akarták tartani a bevásárló magyarokat, mert elfoglalták a parkolóhelyeket, meg szennyezték a levegőt Trabantjaikkal. Egyik régebbi történet Felsőpulyához kötődik: a helybéliek úgy kívánták ápolni a kapcsolatokat Magyarországgal, hogy történetesen Csepregről barátságos mérközésre hívták az ottani focistákat. Ketőjüket elkapták a disszidálási szándék, s visszafelé menet egyik kanyarban kiugrottak az őket szállító pulyai mikrobuszból. Lett is belőle riadalom, majd hajtvadást, míg sikerült kibicálni a két szőkevényt a kukoricából, aztán vitték őket vissza Magyarországra.

Más idők köszöntek ránk, nem így van ez manapság: Burgenland hemzseg a magyar munkavállalóktól, s egészen természetessé vált a magyar beszéd. Akik látogatni szokták a Központi Szövetség által rendezett Felsőpulyai „Kufstein” Tanácskozást, tudják, ünnepi színt ölt a városka, természetesen látható a magyar zászló is, sőt a magyar Himnusz is eléneklik.

Mindez nem képzelhető el az 55 évvel ezelőtti napok nélkül, s ha már az időjárással kezdtem, megkockázatom, hogy eszmei szinten abban rejlik 1956 csodája, hogy tavaszt fakasztottak a bátarak az őszben. Ha most gyermeki ártatlansággal rácsodálkozunk az őszi, arany mellett vörösű levelekre, tudhatjuk: ez életünk.

Egyik ismerősömtől hallottam, hogy a tragédia beállta utáni napokban, hetekben a burgenlandiak örködték, figyeltek, várták a menekülteket. Nagypapja is közéjük tartozott. Egyik este elmenőben feltűnt családjának, hogy két kabátot öltött magára. A neki szegezett kérdésre úgy felelt: neki ugyan nincs szüksége két kabáttra, de talán jön valaki odaátrol, akinek nincs, s így neki adhatja a másikat...

Ha mai vártáról tekintünk szanaszét 55 esztendő sokáig zsácutcának tűnő távlatain, talán sikerül ismét gyermeki rácsodálkozással, ártatlannal úgy élni mindennapjainkat, hogy egyrészt pontot teszünk a harag és gyűlölködés évszakaira, véget vetünk nekik és megtisztultan újra kezdjük, akár a kisiskolások az új tanévet: tele csodálkozással, elvárással, de egyben felnőtthetározással: 1956 a jövő érdekében kötelez: olyanok tudjunk lenni, hogy nem csak hiszünk a csodákban, hanem saját magunk is csuda dolgokra vagyunk képesek.

-deák-

1956: Nemzeti függetlenségi háború volt

A magyarországi eseménysort először Király Béla nevezte a valódi névén, amikor a 25. évfordulóra megjelentette könyvét Amerikában „Az első háború szocialista országok között.” címmel. Mert h á b o r ú, kegyetlen öldöklés és pusztítás volt az országban. A politikai megoldással az oroszok nem is kísérleteztek. Nagy Imrét csak megmutatták pár percre a Parlament ablakában a tömegnek, szólhatott is néhány szót mikrofon nélkül, de aztán napokra eldugták, s csak akkor vették elő újra, amikor a körülbelül 20 ezer főre dagadt felkelő csapatok kiverték a városból a szovjet hadosztályokat, s mégis szükség lett személyére. Az oroszok néhány nap alatt több száz embert vesztettek. Az 1991 után közreadott szovjet források 640 halotról és 67 eltűntről számoltak be, de kihagyták a statisztikából az október 24-én a romániai Temesvárról elindított hadosztályt, amely menetből avatkozott be a harcokba és a legnagyobb veszteségeket szenvedte el. Zsukov egy 1956 decemberében tartott titkos megbeszélésen az NDK-ban elismerte, hogy igen nagy veszteségeik voltak, ezért is kellett stratégiát változtatniuk. Nem készültek fel a városi harcra, nem kímélték az élőerőt. A páncélosok közé szállítójárműveket iktattak, s az azokon helyet foglaló katonák nyílt tűzbet kerültek a főútvonalakon. Hivatalosan persze még egymás között is csak a csapatok fáradtságáról történt említés, de az oroszok demoralizálódását jól jellemezte a Különleges Hadtest prancsnoka, Lascenko tábornok megállapítása, miszerint a kivonulást Budapestről végre kell hajtani „, a csapatok tétlensége, passzivitása miatt is.” Nem nehéz ezek mögött a szavak mögött felismerni, hogy a valószínűleg tehetetlenek voltak a felkelőkkel szemben. Akik szintén sok embert veszítettek, mert a legfiatalabbak nem kaptak soha katonai kiképzést és szenvedélyük erősebbnek bizonyult a körültekintésnél.

A háború első szakasza október 23-tól 29-ig tartott. Ezekben a harcokban még részt vettek a budapesti „belső karhatalom” (ÁVÖ) egyes alakulatai is (összesen 6.000 ávos volt Budapesten), bár az oroszok nem igazán bíztak bennük, hiszen zömük sorkatona volt, ha kádercsaládokból is került ki. Ezért zömüket hullaszállításra valamint élelmiszer- és lőszerszállításra használták. A magyar Néphadsereg nem volt harcra fogható, legfeljebb a zászlóaljak biztosítását látta el a fővárosban. Vidéken azonban, ahová csak fokozatosan terjedt át a forradalom, s nyomában a harcok, a katonaság és főleg a határőrség (Mosonmagyaróvár) több szörnnyű sortűzzel vételezte magát észre.

A felkelők elleni sikertelen próbálkozások és a nagyarányú személyi veszteségek hatására a szovjet hadsereg követelte a még mindig zömmel ortodox elemkből álló kormánytól a magyar csapatok bevetését ágyúteleléknek. Katonaiskolások tucatjait fektették föl tankokra az Üllői úton, hogy ne tüzeljenek a felkelők. A Zrínyi Miklós Katonai Akadémia páncélosainak kellett volna vezetnie a Corvin-közt elleni frontális támadást. A parancsnok, Márton András ezredes – jó érzésű magyar ember, egykori nemzeti parasztpárti – azonban „eltévedt” a városban. Amikor az eredménytelenségtől feldühödött oroszok a végig Pesten tartózkodó KGB-főnök, Szerov utasítására bombatámadásokat kívántak végrehajtani a VIII. kerület ellen, október 28-án, a házi őrizetből végre kiszabadult Nagy Imre a sarkára állt, kifejtve: ha ez megtörténik, rá, mint politikai megoldást hozó személyre nem számíthatnak.

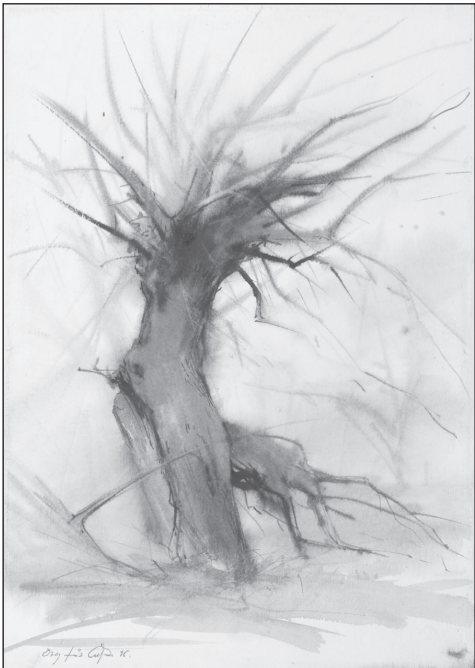
A magyarországi függetlenségi háború hatására megélénkült a nemzetközi színtér. Izrael 29-én offenzívát indított a Sinai félszigeten Egyiptom ellen. Nagy-Britannia és Franciaország a béketeremtő szerepében tetszelegve beavatkozott és katonai erővel szándékozta a nyár folyamán az egyiptomiak által államosított Szezei csatornát visszaszerezni. (A három agresszor már korábban titkos tárgyalásokat folytatott, de az oroszok lengyelországi és magyarországi fiaskója következtében a támadást időben előbbre hozták.) Az oroszok a budapesti harcok hírére beleegyeztek a nemzeti kommunista Gomulka megválasztásába Varsóban, és minden erejüket Magyarország ellen fordították. Kovács István polonista világított rá elemzéseiben, hogy Lengyelország a budapesti felkelésnek köszönhetette, hogy viszonylag olcsón megúszta a válságot, s Hruscsovék abbahagyták a háborúval való fenyegetőzést.

A háborúra az ország szomszédjai kiterjedt hadmozdulatokkal reagáltak. Magyarországi elszigeteltsége csaknem teljes volt Közép-Európában. Románia – bár nem kérdeztek – egyetértett a területén tartózkodó orosz csapatok bevetésével és újabb hadosztályok átengedésével. Románia szívesen adott volna csapatokat is a magyarok leverésére, de Hruscsov leintette Dej-t. Még komolyabb mértékű volt Csehszlovákia elenségesége, hiszen ebben az államban nem tartózkodtak szovjet csapatok, ugyanis átengedte a szovjeteknek a magyar határ menti főútvonalakat felvonulásra, így azok a komáromi és a medvei hídon át, azaz Budapesttől nyugatra törtek be Magyarországra. (Jellemző a rendszerváltás utáni magyar politikusok tájékozatlanságára, hogy többször fölmerült, hogy hazánk-

nak bocsánatot kellene kérnie az 1968-as bevonulás miatt. Vajon 56-ért ki kért szomszédaink közül bocsánatot? Meglepő a válasz: Borisz Jelcin, az utolsó jeles orosz demokrata 1996. október 23-án a magyar parlamentben.) Jól tudták ezek a magyarok millióihoz jutott politikusok, hogy a Magyarországon folyó harcoknak komoly nemzeti töltete van. Rettettek a felkelés esetleges továbbterjedésétől. Prága 40 ezer katonát küldött a magyar határra. (Magyar nemzetiségűt nem hívhattak be a hatóságok), Románia szorosan lezárta határát, félt az erdélyi városokban akkor még többségben élő magyarok mozgolódásától. A legnagyobb csatlódást Magyarországon azonban Joszip Broz Tito viselkedése okozta. Természetesen szintén mozgósított, s mint ahogyan egy nemrég előkerült forrás tartalmazza, szűk vezetői körben kijelentette, ha az oroszok nem avatkoztak volna be november 4-én, ő verte volna le hadseregével a magyar nacionalistákat.

Csak a nyugati szomszéd mutatott szolidaritást a magyarokkal. A történelmi kapcsolatok, s a demokratikus légkörben érvényre jutó szolidaritás mellett talán volt ebben némi lelkiismeret-furdalás is, amiatt, hogy ők megúszták. Ausztria segítette az országba behozni a segélyeket, és a háború után tömegesen fogadta be a menekülteket. A körös-körül rájuk fenekedő ellenséges környezetben jólesett a magyaroknak a „sógorok” feljük áradó szolidaritása, bátorsága és vendégszeretete.

A háború második szakasza tulajdonképpen már október 30-án megkezdődött, amikor az izraeli offenzíva hatására Hruscsov kijelentette: „Ha kivonulnánk Magyarországról, ez felbátorítaná az amerikai, angol és francia imperialistákat. Ezt gyengességünknek fogják fel, és támadásba lendülnének...Pártunk ez esetben nem értene meg bennünket. Egyiptomon felül odaadnánk nekik Magyarországot is. Nincs más választásunk.” Újabb csapatok érkeztek az országba. Légi deszantosok szálltak le Veszprémbe. A korábbi vereség és a veszteségek tanulságait levonva új harcászati elemeket alkalmaztak. A legkorszerűbb, nehezen felgyújtható T-54-esek tömegét vetették be gyalogsági kíséret nélkül. Kíméletlenül szétlőtték azokat a házakat, ahonnet lőttek rájuk. A budapesti Nagykört jobban tönkrement, mint 1944-45-ben. Az ostrom 4-5 napig tartott. A felkelők keményen harcoltak, ezt jól mutatja, hogy Eörsi László számítása szerint többen estek el közülük, mint októberben. A háború minden borzalmát átélte a budapesti lakosság. Megteltek az óvóhelyek, a köztereken felkelők sírjai domborodtak. Az áldozatok pontos száma máig ismeretlen, mert még az ötvenedik évi jubileumi felbuzdu-

Öreg fűzfák (akvarell)

lás közben kiadott munkák adatai sem teljesek. Jobbágyi Gábor új könyvében arra figyelmeztet, hogy „Alábecsültek a forradalom oldalán meghalt magyar katonákra vonatkozó adatok, s a szovjet katonai veszteségek is.” („Szevasztok, én meghalok!” – Kairosz 2010.) A neves jogászprofesszor, aki 9 évesen maga is átélte a harcokat, lelkes kutatója 1956-nak. Egy ismeretlen költő versét is közli kötetében, amely igazolja, hogy véres nemzeti függetlenségi háborút éltek át a budapestiek:

*Bömbölnek az ágyúk, bomba szálldos,
Harci zaj dübörög, megremeg a város,
Füst és por az eget egész eltakarta...
Verje meg az Isten, aki ezt akarta*

*Nemzetiszín zászlók, lelkesült diákok,
Éltettek egy szabad, szebb magyar világot,
És most mind fekszenek, testük akna marta...
Verje meg az Isten, aki ezt akarta.*

*Ám mégis! Mártíromság, Gyász nem volt hiába,
Új erőt önt népünk minden hű fiába,
S minden áruláson győz majd erős karja...
Áldja meg az Isten, aki ezt akarja!*

SZABÓ A. FERENC

AZ 1956-OS MAGYAR FORRADALOM TÍZ ALAPIGAZSÁGA

Az 1956-os magyar forradalomról és szabadságharcról ma már könyvtárra rúgó politikai, katonai, szociológiai stb. irodalom halmozódott fel. A könyvek, tanulmányok és a cikkek zöme próbálja józanul, objektív módon analízálni és leírni – részben vagy egészben – az eseményeket. De akadnak azért szélsőbaloldali, vagy szélsőjobboldali ideológiával megtöltött művek és félremunkák is ebben a hatalmas irodalomban.

Kezdjük a *szélsőbaloldali* eszmefuttatással, amelynek a Kádár-rendszer ideológusai voltak a legfőbb képviselői. Eszerint, 1956 októberére ellenforradalom volt, tehát nem forradalom; vagyis, a magyarországi, volt kizsákmányoló, reakciós erőknél (volt arisztokrata-földbirtokosok, nagybirtokosok, gyárosok, nagykereskedők, a Horthy-rendszer vezetői hivatalnokai, tisztjei, csendőrei stb.) az 1945-ben megdöntött politikai és gazdasági rendszer visszaállítását célzó fölkelése, külső támogatással. A legelszomorítóbb tény azonban az, hogy ez a szegről-végre hazug eszmefuttatás újból felütötte fejét Magyarországon bizonyos MSZP- körökben, közel húsz éve az 1989/1990-es rendszerváltás után.

Érdekes módon, a *szélsőjobboldali* eszmefuttatás – amely elsősorban bizonyos nyugati emigráns körökben volt és van divatban – hasonló eredményre jut, csak ellenkező és görbébb úton. Nagy Imre személye, kommunista múltja (moszkvai emigráció stb.) és jelene, 1945-ben az elhagyott, óriás-földbirtokokat a nincstelen, földnélküli parasztok (kb. 3 millió) közt felosztó miniszter tevékenysége kezdettől fogva szálka volt ezen szélsőjobboldali emigráns körök szemében. Minden igyekezetük arra irányul – és irányul – tehát, hogy Nagy Imre vezető, meghatározó, józan, nemzeti reformer-politikus szerepét, hazug módon, háttérbe szorítsák vagy eltüntessék, s helyette a túlfűtött, szélsőséges nacionalista erők győzelmét tolják előtérbe. S így jutnak arra a hamis következtetésre, hogy 1956 októberére alapjában az 1945 előtti politikai és gazdasági rendszer visszaállítását célozta meg. S mint oly sokszor a történelemben, így borul egybe a szélsőbaloldali és szélsőjobboldali ideológia valamilyen diktatúra árnyékában.

1945 egyébként is s valóban, hatalmas választóvonal (cezúra) volt a magyar történelemben. A különböző társadalmi osztályok, rétegek és csoportok különböző módon élték meg ezt a földrengésszerű történelmi eseményt (véres, vesztes háború után, amikor az ország romokban hevert): voltak akik elnyomásként vagy újabb megszállásként, s voltak akik felszabadulásként, nem is beszélve a

zsidó – és roma Holocaust áldozatainak és túlélőinek többszázres tömegéről; és voltak akik mindkettőként. Azt is igen fontos hangsúlyozni, hogy 1945 és 1948 között még demokratikus, többpártrendszer volt érvényben Magyarországon, széles szabadságjogokkal (gyűlekezési-, sajtó-, vallási- stb. jogok), igaz, már szovjet katonai megszállás alatt, de még többé-kevésbé működő, a 2. világ-háborúban győztes négyhatalmi ellenőrzés alatt.

Melyek voltak tehát az 1956-os magyar forradalom alapigazságai? Kutatásaim eredményei két forrásra támaszkodnak. Elsősorban, és főként, **Király Béla** (1912–2009) visszaemlékezéseire, aki az 1956-os októberi forradalom idején a Forradalmi Karhatalmi Bizottság és a Forradalmi Honvédelmi Bizottság elnöke, Budapest katonai parancsnoka és a Nemzetőrség főparancsnoka volt. Másodszorban, és sokkal kisebb, szerényebb mértékben, saját élményeimre. 1956 októberében, ugyanis, a budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem 4. éves (végzős) hallgatója voltam (Külkereskedelmi Szak; angol főnyelv), s mint ilyen, lelkesen részt vettem az egyetemen zajló vitákban valamint az ismert követelések megfogalmazásában.

1. Alapigazság
1956 októberében, józan magyar hazafi – s így az egyetemi ifjúság – nem kívánt forradalmat, még ha az 1848-as forradalom példaként lebegett is előtte. Amikor a budapesti egyetemisták kivonultak tüntetni az utcákra 1956. október 23-án, akkor alapvető reformokat követeltek. 1848-ban a Habsburg-despotizmus, 1956-ban a sztálinista kommunis-ták erőszakos fellépése változtatta a reformra törekvőket forradalmárokká.

2. Alapigazság
Az Egyetemeken megfogalmazott követelésekben az egyetemi ifjúság az alapvető reform-célokat tűzte ki: nemzeti függetlenség; a szovjet csapatok kivonása; demokrácia (több-párt rendszer; szabad választások stb.); emberi szabadságjogok (gyűlekezési-, sajtó, vallás-, stb. jogok); Rákosi Mátyás és Farkas Mihály bíróság elé állítása; Nagy Imre (reformkommunista) miniszterelnökké való kinevezése; a sztálinista kommunis-ták leváltása; a magyar-szovjet és magyar-jugoszláv szerződések felülvizsgálata. Mit nem követeltek ezek a pontok? A szocializmus eltörlését nem, de alapvető reformokat igen; az egész vezetőség újjáélesztését; a gazdasági tervek, normák felülvizsgálatát és a mezőgazdasági beszolgáltatási rendszer eltörlését igen. Kimondatlanul, valamiféle polgári demokrata/szociáldemokrata – rendszer felé való irányítást volt ez, egy 1945-1948-as típusú politi-

kai-gazdasági platform felé, természetesen szovjet katonai megszállás nélkül.

3. Alapigazság
A forradalom győzött. Október 28-án Nagy Imre miniszterelnök tűzszünetet rendelt el, amit mindkét fél tiszteletben tartott. Az Államvédelmi Hatóság és a Magyar Dolgozók Pártja (kommunista párt) feloszlott. Nagy Imre többpárt rendszerre alapuló kormányt alakított. Nem volt az országban személy vagy szervezet, amely kezét akart vagy mert volna emelni az újszülött demokráciára.

4. Alapigazság
A győzelmet a budapesti és a vidéki ifjúság vívta ki, mert hitt ügyében és elszánt volt a helytállásra. Mivel a Szovjetunió hazánkat tekintette a leghűségesebb csatlósának – a Rákosi, Gerő, Farkas és Révai által vezetett magyar kommunista párt a legsztálinistább és Moszkvához a legelkötelezettebb párt volt egész Kelet-Európában –, ezért a magyar egyetemisták és főiskolások alapos és magasszintű katonai valamint tiszti kiképzést kaptak egyetemi tanulmányaik éve alatt (1950 és 1956 között). Egy frissen diplomázott fiatal általában hadnagyi rangban hagyta el az egyetemet. Következésképpen, a sztálinista kommunisták maguk képezték ki legádázabb ellenségüket.

5. Alapigazság
A győztes fiatalok központi vezetést választottak, hogy biztosítsák a kivívott győzelmet, s ezért nemzetőrségekbe tömörültek. Képviselőik a Deák téri rendőr-főkapitányságon Kopácsi Sándor ezredes védelme alatt tárgyaltak. Október 29-én már annyian voltak, hogy határozataikat a szabadságharcosok között akaratainak lehetett tekinteni. Megválasztották a Forradalmi Karhatalmi Bizottságot és a Nemzetőrség Főparancsnokságát. Nagy Imre miniszterelnök elismerte a két forradalmi szervezetet.

6. Alapigazság
A Szovjetunió az október 30-áról 31-ére virradó éjszakán már 16 hadosztályszintű magasabb egységgel, kétezer harcocsival és egy, főleg vadászbombázó gépekből álló, repülő erővel állt készen a beavatkozásra.

7. Alapigazság
A november 1-i semlegességi nyilatkozat a szovjet beavatkozás következménye volt, s nem oka. Mivel a semlegesség kikiáltása november 1-jén, a szovjet intervenció fegyveres szakasza pedig 4-én kezdődött, az a téves következtetés alakult ki, hogy a magyarok nem adtak a Szovjetunióknak más lehetőséget, mint nagyhatalmi tekintélynek fegyveres megvédését. Holott az igazság ennek éppen a fordítottja. Nagy Imre a szovjet beözönlés ellen til-

UNGER LÁSZLÓ
volt MEFESZ/UFHS elnök
(Genf)

NEMZETKÖZI SAJTÓSZEMLE

Összeállította: Fetes Kata

(BE)

Vízparti fővárosok Charta-ja

A városi közlekedés problémáinak megoldása ismét fontos kérdéssé vált. A 2011.03.28-án nyilvánossá tett „Fehér Könyv” szerint, az Európai Unió egyik legfontosabb hosszú távú célja a városközpontok széndioxid-mentes közlekedésének megvalósítása.

Az európai fővárosoknak fontos szerep jut a transeurópai közlekedési hálózatban (TEN-T). Várhatóan ezek a vízparti fővárosok töltik majd be az áruszállítási hálózat csomóponti szerepeit. Párizs, Brüsszel, Berlin, Bécs, Budapest 2–2 képviselője írta alá az európai vízügyi együttműködésről szóló dokumentumot.

Az európai közlekedéspolitika tekintetében, a fővárosok vízi közlekedési hatóságai kötelezik magukat arra, hogy erősítik a belvízi közlekedést. Célul tűzik ki, hogy a teherszállításban változások alkalmazásával törekednek arra, hogy a TEN-T hálózatában betöltsék majd a nekik szánt csomóponti szerepet. Igyekeznek elérni, hogy az Európai Unió támogatás-politikájában kiemelt szerepet kapjon a nagyvárosok folyóinak közlekedési fejlesztése.

Die Welt (DE)

Gáz Közép-Európában

Olaszország, Szlovénia, Ausztria, Csehország és Németország első ízben kapcsolja majd össze egymással földgázvezetékét.

Az Észak-Dél között kialakuló gázfolyosó rendkívül fontos a térség energiaellátása szempontjából. Ezért a „5GL” vagyis az öt ország gázszolgáltatói piacukat kezdeményezték a kereslet és a szükségletek felmérésére. A felmérés eredménye október végén kerül a nyilvánosság elé.

Ha a tervezett projekt megvalósul, akkor a határon átnyúló összehangolás eredményeként zavartalanná válik majd az együttműködő országok földgáz ellátása. Ez a tervezett gázfolyosó megszüntetné az egyes országok gázpiacának elszigeteltségét. Jelentősen hozzájárulna az Európai Unió biztonságos energiaellátásához.

Természetesen a gázt szállítók és gázzal kereskedők bevonásával képzelhető csak el a megvalósítás. A hatékony gázszállító rendszerek kiépítése és ezzel a piaci szükségletek ellátásának hosszú távú biztosítása a projekt mérföldköve.

Az „5GL” piackutató program megvalósítói egyedülálló munkát végeznek az Unió belsőpiaci csomagtervének kivitelezésében.

(BE)

Nem döntöttek újabb Schengen-csatlakozásról

Az unió belügyminisztereinek legutóbbi ülésén a holland és a finn miniszter nem fogadta el azt a javaslatot, miszerint Bulgária és Románia csatlakozhasson a határellenőrzéstől mentes schengeni övezethez.

A lengyel EU-elnökség nevében Jerzy Miller belügyminiszter sajnálatát fejezte ki amiatt, hogy jelenleg az EU-ban nem érvényesül a szolidaritás elve. Sem a holland, sem a finn belügyminiszter nem egyezett bele abba a kompromisszumba sem, hogy ez év őszén szüntessék meg a vízi és légikikötők ellenőrzését, jövőre pedig a határátkelőket.

Leers holland bevándorlási miniszter szerint a két ország a csatlakozáshoz szükséges technikailag felkészült határvédelemmel rendelkezik. Azt azonban nem lehet teljes biztonsággal megállapítani, hogy a szervezett bűnözés és a korrupció elleni harcban is a helyzet magaslatán állnak-e. Ezért sem javasolják a két ország csatlakozását a schengeni övezetbe.

Az Európai Parlamentből többen helytelenítették ezt a döntést, mert a schengeni csatlakozásnak nem előfeltétele a korrupciómentes közelet. A hiányosságokra hivatkozva hosszan halogatható a belépésről szóló döntés.

KURIER (AT)

A bécsi szerezcsen

A hajdani rabszolga, Angelo Soliman, a leghíresebb vált bécsi fekete bőrű ember életét mutatja be Bécs város múzeuma egy kiállítás keretében.

A „mör”-ra, ahogy Solimant nevezték, úgy tekintettek annakidején a bécsiek, mint valami világcsodára. A közepes termetű, elegáns, sportos alkatú emberke 1721-ben Kelet-Afrikában látta meg a napvilágot. Alig

lett 7 éves, amikor szétverték családjá törzsét és őt, mint gyermekrabszolgát több tulajdonosváltás után egy messinai arisztokrata vásárolta meg. Tulajdonosa taníttatta, beszélt olaszul, franciául, angolul latinul és németül. Kiváló emlékezőtehetséggel rendelkezett. Katonai kiképzést is kapott. Így került Lobkowitz tábornagyhoz, majd annak halála után a lichtensteini herceg udvarába. Bár komornyik volt a hercegnél, tudását kamatoztatva segített a gyermekek nevelésében. Ezen kívül, jólneveltsége miatt szívesen mutatták be őt az udvar vendégeinek.

47 éves korában Soliman, egy szerencsejátékon nyert összeggel kiváltotta magát a rabszolgaságból. Feleségül vette Magdalena Kellermannnt, akitől egy lánya született. A „szép néger” - ahogy Soliman-t a bécsiek nevezték - a kor jelentős tudósával és zeneszerzőivel a szabadkőműves-páholy tagja volt. 1796-ban 75 éves korában Bécsben érte a halál.

Naponta 111 ír kivándorló

A „zöld sziget” jelentős kivándorlási múlttal rendelkezik. Napjaink gazdasági válsága kapcsán Írországot újabb hullámban hagyják el a fiatalok. Különösen veszélyeztetett a 20-40 közötti korosztály.

Az elmúlt 12 hónapban több mint 40.400-an hagyták el az országot. Ez azt jelenti, hogy naponta 111-en távoznak el hazájukból, hogy más országban találják meg a megélhetésükhöz szükséges feltételeket. A legkedveltebb célország Ausztrália, második helyen, de sokkal kisebb százalékaránnyal Nagy-Britannia. Az írek számára szinte teljesen elvesztette vonzerejét az USA.

A munkanélküliség 14,2%; hosszú évek óta a legmagasabb. A 2008-as gazdasági válság következtében a gazdasági jövedelem több mint a felét 70 milliárd eurót kellett az államháztartás megmentésére fordítani. 2010-ben az ország költségéből még 32% hiányzik. A gazdasági válság előtt az EU tagországai között Írországból volt a második legmagasabb az egy főre jutó jövedelem aránya.

Jelenleg az ország két éven belül az ötödik takarékosági-csomagot valósítja meg. Ennek ellenére a gazdaság lassan növekszik. A munkabérek erős csökkenésétől szenvednek a munkavállalók, de a befektetők számára éppen ez teszi ismét érdekessé az országot.

A nagymértékű kivándorlás ellenére mégis lassan nő a lakosság száma. EU-szerte Írországból a legmagasabb a születési arány. Minden ír nőre 2,1 gyermek jut, annak ellenére, hogy az állami támogatás az Ausztriai felénél is kevesebb. Az osztrák szülőkre mégis csak 1,4 gyermek jut.

Süddeutsche Zeitung (DE)

Az „Oktoberfest” érdekességei

201 évvel ezelőtt, amikor Ludwig bajor főherceg feleségül vette Therese hercegnőt, még senki sem sejtette, hogy a müncheni városfalakon kívüli „mezőn” - ahol az akkor megrendezett lövészpeny sörrel mulatott a publikum - hagyomány teremődik.

„Teréz mezején” (Theresienwiese) nem a házasságkötés, sem a lövészpeny maradt meg évről-évre visszatérő eseménynek, hanem a sörivás.

A 42 hektárnyi területből 31-et uralnak azóta a sörátrak és a szabadban felállított asztalsorok és csapra vert hordók. A két világháború alatt és a köztük eltelt években szünetelt a népünnepély, de 1950 óta töretlen lendülettel rendezik meg a müncheniek az új sör vidám ünnepét. Az idén szeptember 17-én csapolták meg a 200 literes fahordót a város főpolgármestere Christian Ude, aki már 5 éve tartja rekordját, nevezetesen 2 ütest mér a csapra és már folyik is a nedű. Október 2-án éjfélig szolgálják fel a sört a népviselethe öltözött fiatalok. A „mezőn” a legnépszerűbb ivóedény a pint (Maß) ami üresen 1,3 kg üveg, 11 sörrel töltve 2,4kg-ot nyom. A legtehetségesebb felszolgáló férfi a teli pitekből 21-et a legerősebb pincérről pedig 19-et tudott a hordótól a kb. 40 méterre ülő megrendelőig elvinni.

2010-ben a 2 héig tartó októberi ünnepen 4500 különböző dolgot felejtettek a mezőn az mulatozók. A leggyakrabban elhagyott tárgyak a ruhadarabok voltak, ebből 1450-et gyűjtöttek össze a takarítók. De 420-an mobiltelefonjukat, 366-an kulcsomójukat, 320-an a szemüvegüket, 50-en a fényképezőgépeiket, ugyanannyian az órájukat felejtették el magukkal vinni. Találtak egy gazdátlan kiskutyát és egy törpenyulat is. Ez utóbbi bizonyára nem nagyon kereshette tulajdonosait. A legszokatlanabbnak tűnik az asztalon felejtett tárgyak közül kétségtelenül az a hallókészülék és a műfogor, melyeket tulajdonosaik máig sem hiányolnak.

BÉCSBEN TALÁLKOZTAK A „SZÖVETSÉG” GYÜLEKEZETEI

2011. szeptember 2-4. között került sor a **Nyugat-Európai Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetsége** 11. konferenciájára és közgyűlésére. A találkozó szervezője az Ausztriai Magyar Református Lelkipásztor Szolgálat lelkipásztora, Karvansky Mónika volt, akinek oldalán számos segítőkész gyülekezeti munkatárs állt.

A bécsi találkozó nagy érdeklődést keltett a nyugat-európai magyar gyülekezetekben! 44 hivatalosan jelentkezett résztvevőn kívül mintegy 10–12 helyi magyar gyülekezeti tag is eljött a megbeszélésekre. A vasárnapi záróistentiszteleten pedig – ahol 7 magyar lelkipásztor együtt szolgált – jóval több mint 100 magyar volt jelen a bécsi református templomban, a Dorotheergasseban (5–6 német nyelvű vendéggel együtt!)

A „Szövetség” 10 éves jubileumra tekinthet vissza. A Nyugat-Európai Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetségének tevékenysége két fontos évi rendezvényből áll: tavasszal a nyugat-európai magyar „**Presbiteri konferenciát**” szervezi meg, ősszel pedig az **évi közgyűlést**, ill. a gyülekezetek küldötteinek találkozóját. Az előbbi célja a magyar presbiteriink továbbképzése, az utóbbié a közös gyülekezeti kérdések megbeszélése és egy-egy helyi magyar gyülekezettel való találkozás. Míg a presbiteriek találkozására mindig a németországi Holzhausenben kerül sor, ez az őszi találkozó évente más-más helyen van. Bécsben **10 országból** gyűltek össze magyarok az

idei konferenciára: Svédország, Anglia, Belgium, Franciaország, Németország, Svájc, Ausztria küldöttei – s ehhez csatlakoztak vendégek Szlovákiából, Erdélyből és Magyarországról. A szombati „munkanap” csúcspontja a meghívott **magyarországi vendégekkel** való beszélgetés volt. Téma: a nyugat-európai magyar protestáns diaszpóra-gyülekezetek jövője és az anyaországgal való kapcsolata. Megjelent a Magyarországi Református Egyház képviselője, Ódor Balázs és a Magyarországi Evangélikus Egyház küldöttje, Tarr Klára. „Történelmi pillanatnak” nevezte ezt a találkozót Dr. Kocsis Attila, a magyar kormány képviselője, aki előadásában a magyar diaszpóra ügyével foglalkozott az állam szemszögéből.

Vasárnap, szeptember 4-én a Szövetség elnöke, Gémes Pál németországi lelkipásztor reggeli áhítaton köszöntötte a résztvevőket, majd a közgyűlés befejezésére és a találkozó kiértékelésére került sor. Itt határozta el a közgyűlés, hogy – miután közös meghívást kaptunk a Magyarországi Evangélikus és Református Egyház részéről – **2012-ben** első alkalommal „**haza megyünk**” Magyarországra az évi konferenciánkkal, 2012. aug. 31. – szept. 2. között.

A **záró istentiszteleten** a liturgiai részt a két helyi magyar lelkipásztor: Karvansky Mónika (ref.) és Solymár Mónika (evang.) végezte, igehirdető Rempert Péter belgiumi magyar lelkész volt.

VARGA PÁL,

az Ulmi Magyar Prot. Gyülekezet lelkipásztora

Mesék határon innen és túl

2011. szeptember 11-én a Burgenlandi Magyar Média és Információs Központ (UMIZ) magyar, német és horvát nyelvű mesekönyveinek bemutatója volt a Szombathelyi MMIK-ban.

Parais István igazgató és Kapiller Sarolta megyei önkormányzat művelődési titkárságának vezetőjének bevezetője után a Szombathelyi Margaréta Óvoda csemetéi énekes játékokat és mondókákat adtak elő nagy sikerrel. A közkedvelt Boglya népzenei együttes kísérté és színesítette a programot.

A gyermekkönyvek képeit Kelemen László, az UMIZ intézményvezetője mutatta be a közönségnek. Dowas Katalin, az UMIZ több nyelvű óvodapedagógiai bizottságának vezetője német nyelven olvasta fel Zsiga-csiga kalandjait a számolás elsajátításával kapcsolatban. Busics Teréz háromnyelvű óvodapedagógus a „Nyári békabál” című könyvvel ismertette meg a vendégeket. Padosné Kiszela Edit, a Táplánszentkereszi Művészeti Óvoda egyik vezetője magyarul mutatta be Lilli lepke történetét a színekről.

A mesekönyvek helyben megvásárolhatóak voltak, de bármikor meg is rendelhetők kötetenként 4000 forintos áron.

Új vezető a Bethlen Gábor Alapkezelő élén

(MTI, Budapest, 2011. szeptember 2.) A nemzetpolitikai államtitkárság bejelentése szerint LÉLFAI KOPPÁNY a határon túli magyarok támogatásával foglalkozó Bethlen Gábor Alapkezelő (BGA) Zrt. új vezetője.

Lélfai Koppány egyszemélyben lesz felelős a BGA Zrt. zavartalan működéséért, a BGA korábbi ügyvezetését ellátó igazgatóságot megszüntették.

A költségtakarékosság mellett “a vezérigazgató kezében összpontosított vezetés további előnye, hogy a döntések előkészítése és a végrehajtás megszervezése gyors és közvetlen lesz, az alap működése hatékonyabbá válik”.

Lélfai Koppány több mint tíz éve dolgozik a gazdasági szférában, kinevezése előtt az egyik jelentősebb magyar hitelintézetnél töltött be vezető tisztséget.

Az alapkezelő éléről augusztusban távozott Ulicsák Szilárd és az igazgatóság több tagja. Ulicsák Szilárd április közepétől állt az alap forrásait koordináló alapkezelő zrt. élén, előtte miniszteri biztosként felügyelte a határon túli magyarok támogatáspolitikáját.

A Bethlen Gábor Alap a Szülőföld Alap általános jogutódjaként egységesíti a határon túli magyarságnak szánt támogatási rendszert, az erről szóló törvényjavaslatot 2010. december 23-án fogadták el a képviselők. Az alaphoz kapcsolódó Bethlen Gábor Alapkezelő Nonprofit Zrt.-t a Fővárosi Bíróságon április 18-án jegyezték be.

Kisebbségekért díj a Külföldi Magyar Cserkészszövetségnek

Magyarország Miniszterelnöke a Kisebbségekért Díj Külhoni Magyarságról Tagozat kitüntetését adományozta a Külföldi Magyar Cserkészszövetségnek a nyugati magyar diaszpórában élő fiatalok nevelésében, magyarságtudatának kialakításában, megőrzésében és erősítésében végzett több évtizedes kiemelt jelentőségű, áldozatos tevékenységének elismerésül.

A Külföldi Magyar Cserkészszövetség a magyar cserkészteret összefogó Magyar Cserkészszövetségek Fórumának alapító tagja, és jelenleg a szervezet elnöki posztját is betölti.

A Külföldi Magyar Cserkészszövetség hosszú évek óta szervez a Magyarországi és a diaszpórában élő magyar közösségek közötti középiskolás cserediák programot, valamint fiatal egyetemisták és kezdő szakemberek számára gyakornoki programot.

Világrészek, országok magyar cserkészeinek kapcsolatát erősítik folyóiraik (a Magyar Cserkész és a Vezetők Lapja), az ötvenként rendezett jubileumi táborok, magyarországi örsvezetői körükjük, tanulmányi ösztöndíjak és vezetőképző táboraik. Felnőtt cserkészek vezető szerepet töltenek be a külföldi magyar közösségekben, szervezetekben.

A díjat augusztus 20-án a Külföldi Magyar Cserkészszövetség nevében Lendvai-Lintner Imre vette át.

Új vezető a Bethlen Gábor Alapkezelő élén

Az alapkezelő a határon túli magyarok számára a közigazgatási tárca költségvetésében elkülönített mintegy 13 milliárd forint szétosztásáért felelős.

A Bethlen Alap vezetőjére egyébként csak végrehajtói szerep hárul a határon túli támogatások szétosztásában. Az alappal egy háromtagú bizottság rendelkezik, amelynek **Semjén Zsolt** magyar kormányfő-helyettes, **Répás Zsuzsanna** helyettes államtitkár és **Gál András Lvente** közigazgatási államtitkár a tagja.

A MÚLT ISMÉT VISSZAKÖSZÖN

(2011. szeptember 28.) A belgrádi parlament által éppen megszavazott restitúciós vagyonvisszaszolgáltatásról és a rehabilitációról szóló törvény nem vette figyelembe a vajdasági magyar szervezetek javaslatát, mely arról szól, hogy az érintettek vagy örököseik visszakaphassák az 1945. március 9-e előtt elvett javait. A törvény viszont kizárja a kárpótolandók köréből azokat a vajdasági magyarokat, akiket a II. világháború során a magyar honvédségbe soroztak be.

A **budapesti kormány és parlamenti pártok megütközéssel fogadták a hírt, mert a belgrádi törvényhozás ezen döntése nem más, mint a kollektív bűnösség elvének törvénybe iktatása, amely ellentmond az európai értékrendnek.**

RADICS ÉVA

LISZT FERENC ÉS A MAGYARSÁG

200 évvel ezelőtt született Liszt Ferenc, a XIX. század egyik legkiemelkedőbb zeneszerzője és minden idők legnagyobb zongoristája, s ahogy Vörösmarty nevezte, a világ „hírhedett zenésze”.

A Kőszeg és Pulya között fekvő horvát-magyar-német ajkú községben, a Sopron megyei Raiding/Doborjánban jött a világra 1811. október 22-én. Édesanyja, Lager Anna osztrák, édesapja, Liszt Ádám pedig magyar volt. Nemzeti hovatartozása az 1921-es saint-germaini békediktátum után vált viták tárgyává, amióta a nyugat-magyarországi részek szülőfalujával új tartományként Ausztriához kerültek. A náci korszakban német eredetét hangsúlyozták, melyet a félművelt útikalauz- és tankönyvszerkesztők is átvettek. Tizenhat éves korában Párizsba költözött, s a francia csaknem második anyanyelvévé vált. Szívesebben beszélt franciául, mint németül. Élete során hosszabb ideig élt Rómában és Weimarban is, de soha nem lett se francia, se olasz, se német – és a dolgok természetéből kifolyólag nem volt osztrák állampolgár sem. A világot magyar útlevéllel járta be. 1870 és 1873 között magyarul tanult Vadász Zsigmond piarista szerzetes, gimnáziumi tanártól. Beszéde nem volt tökéletes, de értette nyelvünket és az egyszerű szövegeket el tudta olvasni.

Döntő-e vajon a nemzethez való tartozás megítélésében a magyar szó? A magyar nyelv nem – avagy hiányos tudása egyáltalán nem ritka jelenség a XIX. század magyarországi, elsősorban nyugat-magyarországi nemesi és polgári családjainál. Baththyány Lajos, Széchenyi István, Eötvös József, Mosonyi Mihály, Semmelweis Ignác vagy az aradi vértanúk közül többen is: nem, illetve törve beszéltek magyarul, nemzeti hovatartozásuk azonban nem vonható kétségbe.

Liszt Ferenc így vall az Augusz Antal bárónak 1873. május 7-én írott német nyelvű levelében: *„Man darf mir wohl gestatten, dass, ungeachtet meiner beklagensuernten Unkenntnis der ungarischen Sprache, ich von Geburt bis zum Grabe, im Herzen und Sinne, Magyar verbleibe und demnach die Kultur der ungarischen Musik ernstlich zu fördern winsche.“* – azaz: *„Engedtsésk meg nekem, hogy a magyar nyelvű sajnálatos nem-tudásától eltekintve születésemtől szíromig szívemben és gondolataimban egyaránt magyar maradjak, és komolyan támogathassam a magyar zenekultúrát.“*

Bartók Liszt nemzeti hovatartozásának kérdésében így foglalt állást: „Liszt magát mindenkor, Magyarország jósorsában éppúgy, mint balsorsában állhata-tosan magyarnak vallja. Már pedig egy ilyen nagy művészi jelenségnek, mint amilyen Liszt volt, kijár a világ minden részéről, hogy ebbeli akarátát tudomásul vegyék, annak ne mondjanak ellent.“

Az 1838-as pesti nagy árvíz döntő fordulatot hozott az ifjú Liszt életében: „*A hír nagyon megrázott...E felindulások és érzelmek hatására világossá vált számomra annak a szónak értelme: hazám.*” – Jó-tékony-sági koncertsorozatot tartott az árvízkárosultak javára.

1839-ben – Bécsben tartózkodván – meghívták Magyarországra. Az országra ekkor már másfél évszázada osztrák elnyomás nehezedett, a nemzet életének minden fontos eseményét Bécs irányította. A függetlenségéért küzdő Magyarországon a reformkorban a nemzeti lelkesültség áradata söpört végig. Ebből következett a közönség soha másutt nem tapasztalt rajongása, mellyel Lisztet körülvették. Pest felé tartva

Pozsonyban időzött (1839. dec.), ahol épp ülésezett a Diéta. Itt ismerkedett meg Baththyány Lajossal és Széchenyi Istvánnal, tőlük szerzett tudomást az ország gondjairól. Hangversenye után Esterházy Kázmér gróf hintájában, diadalmenetben utazott Pestre. Az egész város róla beszélt, ablaka alatt szerenádot adtak, hangversenyeire százak és ezrek utaztak vidékről. Tiszteletére a nemesi családok díszvacsorákat rendeztek, a cukrászok zongora-formájú tortákat sütöttek, s Liszt nevét cirkalmazták rájuk cukormázból.

Látogatásának csúcspontja az a történelmi jelentőségű zongoraest, melyet a régi magyar Nemzeti Színházban adott. Már pusztá megjelenésével is fergeteges éljénést váltott ki: meggyzínű díszmagyarban, kordován csizmában lépett a színpadra. Műsora végén, elülni nem akaró tapsvihar közepette játszotta a nemzeti önállóságot jelképező Rákóczi-indulót. Ez természetesen nem került e a titkosrendőrség figyelmét sem. Az osztrák cenzúra a forradalmi gondolatársítások miatt betiltotta a mű kinyomtatását. A közönségből viszont oly lelkesedést váltott ki – mint ahogy azt a korabeli tudósításokból olvashatjuk – hogy „szinte egy halottat is feltámasztott volna”. Az ünnepelés tetőpontján Festetics Leó gróf drágakövekkel ékesített kardot nyújtott át a művésznek. Liszt meghatódva így köszönte meg az ajándékot: *„Drága Honfitársaim – mert itt lehetetlen pusztán közönséget látnom – a kardot, mely nekem oly nemzet képviselőitől nyújtott, kinek vitézsége s lovagiasága oly közönségesen bámulatik, egész életemben őrzeni fogom, mint a legbecsesb, szívem előtt legdrágább kincset. E kard ez órákban gyenge és békés kezekbe télelt. Nem jelkép ez? Nem az van-e ezáltal kimondva, hogy Magyarország, miután magát annyi csatásokon dicsőséggel övezte, jelenmen a művészetektől, literatúrától, tudományoktól, mindannyi barátaitól a békének várja újabb korszút?”*

A város díszpolgárává választották. Hangversenyei plakátjait és belépőjegyeit – először a zenei életben – csak magyarul nyomtatták ki. Találkozott Vörösmarty Mihállyal, ki ódával köszöntötte. Alapítványt tett a szegényebb sorsú tehetséges fiatalok tanulásának elősegítésére, zongoraestet adott a Nemzeti Zenede létrehozásának javára.

Győrben, Pozsonyban, Sopronban adott hangversenyt, Széchenyiék, majd Esterházy Kázmérék, Bezerédjék vendége volt, Batthyányi Lajosnál ebédel. Szülőhelyén, Doborjánban járván a falu lakossága – mintegy ezer ember – vonult ki tiszteletére. Elutazván Magyarországról levelet írt Festetics Leó grófhoz: *„Néha már a pesti békég láttán is megdobban a szívem. Olyan jól éreztem magam körötökben! Mit ér a tapsvihar és a vég nélküli éljénés ahhoz képest, amit ti adtatok nekem! Másutt mindenhol a közönséggel van dolgom, de Magyarországon a nemzethez szólok!”*

Mint virtuóz zongoraművész, Európa csaknem minden országában páratlan sikert aratott. 1846-ban járt ismét Magyarországon. Hangversenyt adott Sopronban, Kőszegen, Pesten, Pécsert, Temesvárott, Aradon, Lugoson, Nagyszebenben és Kolozsvárott. Közben Dákán Festetics Leó gróf, Szekszárdon Augusz Antal báró, Hőgyészén Apponyi György gróf, Nádasdon Scitovszky János pécsi érsek, Bánlakan Karácsonyi Guidó gróf vendége volt. Erdélyi útja során ezernyi szeretet-megnyilvánulásban részesült.*Ez a leg-*

fantasztikusabb dicsőséges utazás, melyről művész valaha is álmodhatott...“ – írta.

1869-től haláláig minden évben több hónapot Magyarországon töltött. Állandó lakást tartott fön, figyelemmel kísérte a hangversenyéletet, a zenei egyletek és kórusok működését. Kapcsolatot tartott Reményi Ede hegedűművésszel, valamint kora neves zeneszerzőivel: Mihalovich Ödönnel, Erkel Ferenccel, id. Ábrányi Kornéllal és Mosonyi Mihállyal.

Művészpályájának 50. évfordulója alkalmából Christus c. oratóriumát adták elő, és aranykoszorú emlékéremmel tüntették ki. Kimagasló ajándék volt számára a Liszt-alapítvány, melynek kamatából minden évben a létesítendő zeneakadémia általa javasolt két növendéke kaphatott ösztöndíjat.

Írásba foglalta Magyar Királyi Zeneakadémia irányelveit, majd az 1875-ben megnyíló intézmény elnöke lett. Elvállalta a zongoristák „legfőbb kiművelési osztályát”. Növendékei már az első diákmatinén kitűntek. Tanítási stílusával megalapozta a ma is az ő nevét viselő budapesti Zeneművészeti Egyetem európai rangját. A Magyar Filharmóniai Társaság megalapításának ötlete is tőle származott.

Alkotóművészről lévén szó, magyarságának kulcskérdése az: hatott-e műveire a magyar zene, el-képzelhető-e zenei munkássága a magyar tapasztalatok mellőzésével, épültek-e be zenei stílusába olyan elemek, melyeket csak a magyarságtól kaphatott?

Műveiben először különös, szokatlan színként jelenik meg a magyaros hangvétel, majd a hazafias darabokat bensőséges magyar kompozíciók követik. Magyar hangja a cigánybandák által játszott verbunkos zenében gyökerezik, melyet a XIX. századi közfelfogás tévedésből a népzénével azonosított. Ez volt a gyökere Haydn, Beethoven, Schubert és Brahms, valamint Erkel, Liszt és Mosonyi magyaros színezetű darabjainak is.

A verbunkost a pontozott ritmika, a bokázó-zárlat, a díszítések, a bővített másodos cigányskálák, a felugró kuruc-kvart, az induló-karakter, a lassú darabok szabad, rubato előadásmódja jellemzi. – Lisztet már gyerekkorában elbűvölte Bihari János, majd a cigányzenekarok játéka, ősi erővel feltöltő muzikalitása. Isteni adománnyal tekintette tehetségüket. Magyar Rhapszódiai a cigányok virtuóz, improvizációs hatásokkal tarkított, ragyogó változatokkal teli előadásmódját tükrözik. Könyvet is írt A cigányokról és a cigány zenéről Magyarországon címmel, mely mikor megjelent, nagy méltatlankodást váltott ki.

Liszt szemében a magyarság alapvető jellemvonása a „lovagias és nagyszerű”, a „búzske és hősies” volt. Ez az eszményítő gondolat kapcsolta össze a magyar stílust és az indulótípust (pl. Rákóczi-induló). Weimarban is született két, témájában és zenei esz-kozeiben egyaránt hangsúlyozottan magyar műve: a Hungária kantáta és a Hungária szimfonia költemény. A magyaros elemeket – különösen a hősiesség ábrázolására – a nem magyar témájú műveiben is felhasználta (pl. a Mazeppa, a Hunok harca, a Tasso, a Hamlet c. szimfónikus költeményében, sőt a h-moll szonátában is).

A szabadságharc után egyre jobban kötődött a magyar sorshoz. Műveiben a csillogó, pompás hangvételt a nemzethez való kapcsolódás meghítt hangja váltotta föl: stílusának szerves alkotóivá váltak a magyar elemek. Az 1849. október 6-án kivégzett Baththyány Lajos miniszterelnöknek, tágabb értelemben az ara-

Jelenet (vegyes technika)

di vértanúknak és a szabadságharc hőseinek állított emléket Funérailles 1849 c. gyászzenéjével, valamint a Heroide Funébre c. szimfónikus költeményével.

Scitovszky János hercegprímás felkérésére, az esztergomi bazilika felszentelésére írta meg a Missa Solennist. Tudatosan törekedett magyar motívumok fölhasználására a Ferenc József és Erzsébet számára írt Magyar koronázási miséjében. A Szent Erzsébet legendája c. lírai oratóriumába Magyarországról kapott dal-mokat épített be. A bemutatót a Nemzeti Zenede fennállásának 25 éves jubileuma alkalmából maga vezényelte, melyet valóságos diadalünnep követett. – Magyar alkotórészek (duda-basszus, Bartókot előrevetítő akusztikus skála, cigányskálából leszűrt hangzatok) itatják át a Christus c. oratóriumát. A Háromkirályok indulójának magyar jellege már a weimari ősbemutató betanító karnagyának is föltűnt. Liszt magyarázatul Rubensre hivatkozott, aki a háromkirályok imádása c. festményén a királyokat flamandként ábrázolta. Ha Rubens ezt tehetne, akkor ő is teljes joggal ábrázolta az egyik „mágust” magyar ember gyanánt.

Az idős, folytonosan kísérletező Liszt művészetát a mai magyar műzene előzményének tekinthetjük. Aszkéta nyelvezetében a magyar elemek egyre inkább elvonttá váltak. Egyetemes érzéseket fejez ki a magyar zene eszközeivel a La Notté c. zenekari műve, a kései magyar rapszódiai, a Vándorévekből a Sunt lacrimae rerum, a Karácsonyfaciklus Magyarja és a döbbenetes haláltáncia, a Csárdás macabre. A Csárdás obstiné téma-átalakításaiiban a magyar anyag változatosan összerakva jelenik meg. A szinte monomániás zenei gondolatok kifejezésére a zongorán ütőhangszerszerű keménységgel használta – s ezzel már a XIX. században Bartók hangját előlegezte. Magyaros fordulatok bukkannak föl a Magyar Történelmi Arcképek ciklusában. Szellemi öröksége a zongorista István-nak, báró Eötvös Józsefnek, Vörösmarty Mihálynak, gróf Teleki Lászlónak, Deák Ferencnek, Petőfi Sándor-nak és Mosonyi Mihálynak állított emléket.

Lisztet – ha csak életmódját tekintjük – akár világpolgárnak is nevezhetnénk. Otthonosan mozgott Európa hangversenytermeiben, fejedelmi udvarai-ban, az arisztokraták körében, különféle művészek társaságában. Szellemi öröksége az egyetemes embe-ri kultúra része. Ószinte magyar érzéseiben – melyek tetteiben és művészetében folyamatosan megnyilvánultak – nincs sem okunk, sem jogunk kételkedni.

Liszt Ferenc bécsi évei

nak improvizálásra, aki bár a legcsekélyebb összhang-zattani ismeretekkel sem rendelkezett, mégis zseniális értelmet vitt játékába. Tanácsokkal látta el az apát, hogyan tanítsa egyelőre maga a fiát. Liszt Ferenc nyolcéves korában kezdett el komponálni, kilencéves volt, amikor először lépett koncertpódiumra: Sopronban és Po-zsonyban zongorázott. Játéktudása elbűvölte a magyar arisztokratákat, ezért hatéves, de nagyon szerény ösz-töndíjat adtak zenei tanulmányok végzésére.

Amikor apja szabadságot kapott a hercegtől, az ifjú Liszt szüleivel együtt, 1822 májusában felköltözött szü-lőfalujából, Doborjánból Bécsbe, hogy zenei képzését magasabb színvonalon folytassa. A Liszt család először a Mariahilf külváros Zum Grünen Ígel fogadójában bérelt szobát. Nagyon nehéz anyagi helyzetben éltek, mivel Esterházy Miklós herceg elutasította az anyagi támogatást kérő apát, ezért Liszt Ádám történelem- és latinórákat adott. 1822. október 17-én költöztek az új családi otthonba, a Kärntnerstrasse, egyik mellékut-cájában, a Krugerstrasse egyik házában bérelt lakás-ba. A választás, azért esett erre a helyre, mert ebben az utcában lakott Karl Czerny. Czerny örömmel vállalt a fiatal zseni zenei oktatását, és másfél évig in-gyen tanította, később a következőket írta az emlék-irataiban: *„Soha nem volt ilyen buzgó, zseniális és szorgalmas tanítványom”*. Liszt haláláig szeretettel emlékezett első professzionális mesterére, híres *Transzcendens etűdjeit* neki ajánlotta, sőt amikor már

Párizsban élt, mindent megtett, hogy Czerny darabja-it népszerűsítse. Zeneszerzést és zeneelméletet Antonio Salieritől (1750–1825), a bécsi udvar zene-igazgatójától tanult, aki ugyancsak minden fizetsé-g nélkül tanította az ifjú tehetséget, de gyakran felkérte zongorakísérőnek az énekelni tanuló tanítványai órá-in. A gyermek Liszt nagyon jól haladt tanulmányai-ban, hamar elterjedt tehetségének híre, egyre másra kapta a meghívásokat az egyes gazdag, zenepártoló bécsi pol-gárok estélyeire, ahol zongorajátékával elbűvölte hall-gatóságát. A polgári körökben elért sikereinek vissz-hangja, nemsokára eljutott az udvarba is. Az ősz folya-mán meghívták a Metternich-palotába, ahová édesap-ja kíséretében ment el. Ez a koncertje átütő sikert ara-tott, a főváros arisztokratái egymással versenyezve kérték fel az ifjú művészt, hogy szalonjaikban adjon előadást. A Liszt család anyagi helyzete, az egyre gya-koribb fellépései révén, némileg enyhült.

Az első nyilvános koncertjére, 1822. december el-sején került sor, amikor Landständischer Saalban, Hummel *A-moll zongoraversenyét*, egy ária improvi-zációt Rossini *Zelmira* operájából és Beethoven VII. szimfóniájából az *Andante* tételt adta elő hatalmas si-kerrel, majd a lelkes közönség unszolására, saját szer-ményeiből rögtönzött. A koncert után a bécsi lapok a legnagyobb elismeréssel írtak kivételes tehetségéről és – fiatal kora ellenére – bámulatos játéktudásáról. Az *Allgemeinen Musikalischen Zeitung* 1823 januári

száma szintén dicsérte a játékát csak a fizikai erejét kifogásolta: *„Ismét egy ifjú virtuóz, aki szinte a felle-gek közül hullott alá, a legnagyobb elragadtatást váltva ki. A híhetetlennel határos, amit a fiúcska – tekintetbe véve korát – a közönségnek nyújt. Az em-ber nem is érti, hogyan lehetséges mindez fizikai-lag. Csoda, ahogy az ifjú (vagy inkább gyermek Hummel rendkívül nehéz művét megszólaltatja, de mindenekfelett ahogy az utolsó tételt, ezt a hallatlan-ul fárasztó kompozíciót „odamennyidőrig” a pub-likumnak. Mindehhez gazdag érzésvilág, kifejezés és a legfinomabb árnyalás társul. Hírlik, lapról le-játszik bármit, és hasonló jártasságra tesz szert a partitúraolvasásban is. Polyhymnia vigyázzon e tö-rékeny palántára, óvja vészes viharoktól és növessze nagyra! Rendkívül művészi, ahogy ez a kis Hercules rögtönzésében – amely inkább capriccio, mintsem fantázia – Beethoven VII. szimfóniájának Andanté-ját Rossini Zelmira című operájának egyik motívu-mával forrasztotta össze. Est Deus in nobis!”*

A következő év tavaszán aratta legnagyobb bécsi sikerét, a Redoutensaalban, ahol – a közkeletű legen-da szerint – a közönség soraiban Beethoven is helyet foglalt, majd szokása ellenére a koncert után szemé-lyesen gratulált fiatal művésztársának. A történet va-lószínűleg nem igaz, azonban nagyon jól rávilágít, a két híres zeneszerző és művész lelki rokonságára. Bee-thoven Liszt példaképe maradt egész életében, és sok mindent, amit Beethoven kezdett el a zenében, azt Liszt teljesítette ki.

Folytatás a 9. oldalon

Dr. Hunkár Dénes életútja

1922. december 22-én született Budapesten. Általános iskolai tanulmányait a Piarista Gimnáziumban végezte, egyetemi diplomát 1945-ben a Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Közigazgatási Szak Külügyi Szakágán szerezte. Német, angol felsőfokú, francia középfokú nyelvvizsgával abszolvált.

Szakmai tevékenységét az UNRA/UNICEF nemzetközi szervezeteknél kezdte, mint szállításszervező.

1950-ben az ENSZ javára állítólagosan folytatott kémtevékenység címén letartóztatták és koholt vádak alapján, koncepciós per keretében halálos vádirat alapján életfogytig tartó fegyházbüntetésre ítélték. Ebből 6 év 3 hónapot le is töltött. Magyarország ENSZ-hez való csatlakozása kapcsán perújrafelvételi kérelme alapján került szabadlábra.

A bírósági rehabilitációs eljárás 2 évig tartott, mialatt autóbusz szerelőként és vonaljáratí buszvezetőként /többek között az 5-ös buszvonalon is/ volt kénytelen családját fenntartani.

Rehabilitációját követően 1958-ban térhetett vissza az értelmiségi pályára. Az Autóközlekedési Kutatóintézetben folytatta tevékenységét, ahol 1965-ben a közlekedés tudományok kandidátusa lett, ezt követően a MASPED Szállítványozási Vállalatnál 18 évet töltött el különböző beosztásokban. Emellett több külföldi egyetemen vendég professzorként oktatott, valamint esténként sok éven keresztül német és angol nyelvtanítással egészítette ki a családi megélhetést.

Utazás a magyar irodalommal

Sokan vettek részt a Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János kara által szervezett továbbképzésen, augusztus utolsó előtti hetében, Győrben. Elsősorban olyanok, akik magyart tanítanak Nyugat-Európában. A magyar nyelvet és kultúrát nyugaton oktatók különböző problémákkal küszködnek. Köztudott, hogy a mai fiatalság jelentős része az asszimiláció hatására inkább az adott ország kultúrája iránt érdeklődik, vagy pedig a mai technika vívmányai által dominált világban egyáltalán nem kíváncsi a nyomtatott szóra. De mi történik, ha mégis? Figyelembe véve, hogy a mai fiatalság nem igazán hajlandó hosszú szövegeket elolvasni, sokszor attól függetlenül, hogy az adott szöveg az anyanyelvükön vagy nem azon íródott.

Mivel az Ausztriában és Németországban élő magyar fiatalság száma, akárcsak a magyar nyelvre lefordított magyar irodalmi műveké, különösen jelentős. Mondhatnánk, minek magyarul olvasni, hiszen azt, ami a legértékesebb, ami a magyar irodalmi kiáront jelenti, már lefordították. De amennyiben magasabb célt tűzünk magunk elé, és mégiscsak fontosnak tartjuk, hogy a fiatalok magyar nyelvű könyvekhez nyúljanak, akkor mit tehetünk e cél elérése érdekében? Milyen szerzőket és milyen műveket ajánlhatunk a fiatalok figyelmébe?

Nagyon valószínű, hogy a külföldön született magyar származású fiatalnál leginkább a XX. századi magyar irodalom jöhet szóba. Göffrey Miklós szerint Nádas és Esterházy áttörése mellett, az ezredfordulón, az újabb magyar irodalom németországi és feltételezem: ausztriai) sikertörténetének még további jelentős eseményei is voltak: *Márai Sándor váratlan felfedezése a kilencvenes évek végén, az 1999-es frankfurti könyvvásár, Magyarország volt a diszvendége, és 2002-ben Kertész Imre Nobel-díja. Márai kultusza Olaszországból terjedt át Németországba, mindenekelőtt „A gyertyák csonkig égnek” (1999) bestseller sikerével. Márainak ezt a regényét korábban már kétszer is kiadták németül (1950, 1954), és a második világháború előtt és után számos más műve is megjelent német fordításban, ezek azonban akkoriban nem keltettek nagyobb visszhangot, és idővel feledésbe is merültek* (2008).

A mai világban mindenki, aki bármilyen módon közelebbi kapcsolatba kerül a magyar irodalommal, Márai nevét nagy valószínűséggel ismeri. Novelláiróként is. Örkény István már 1947-ben kijelentette, hogy a novella nem műhelyforgács. *„A novella nem melléktermék. A novella teljes értékű műfaj. Rövid, mint egy sikoly. Tömör, mint egy sürgöny. A novella szűkszavú, mint egy költemény, de a jó novellában mégis hatalmas történelmi erők csapnak össze, akár a drámaiban, s benne növekednek, s gyűlekeznek a társadalom erői, csakígy, mint a regényben. De mint egy jó magyar regény, olyan alig akad egypár. S nagy novella? Özönnel! Csak az írókra emlékeztetnek, s csak már a halottakra. Mikszáth, Gár-*

1971-ben a MASPED/MAFRACHT képviselőjében Indiába /Bombay/ küldték, ahol 5 évet töltött családjával. A Bombay University Közgazdasági Karának vendég professzoraként adott elő főállása mellett. A MASPED önálló osztályvezetőjeként folytatta munkáját 1979-ben hazatérése után.

1982-ben az ENSZ Fejlesztési Alapja kikérte szakértőnek Damaszkuszba.

1983-ban a Maspedtől vonult nyugdíjba, folytatva azonban a tudományos tevékenységét. Többek között így lett Bécsben egyetemi professzor, Budapesten a BME címzetes egyetemi tanára.

1990-ben a rendszerváltás kapcsán, említésre méltó osztrák kapcsolataira tekintettel, felkérték a bécsi Magyar Nagykövetség vezetésére, ahonnan 1994-ben tért vissza. 1993-ban a legmagasabb osztrák állami kitüntetésben részesült. Mint a függetlenné vált Magyarország első nagykövete közvetlen hangnemével nagy népszerűségnek örvendett a bécsi magyarok körében.

1995-96-ban a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jogi és Államtudományi Karán közlekedésgazdasági egyetemi tanárként kollégiumvezető volt.

Szakmai életútján túlmenően magánéletében a legkiválóbb férj, három gyermek édesapja, nagypapa és dédpapa volt, aki mindig és minden körülmény között helyt állt, elveit soha fel nem adva.

Tartalmas, küzdelmes, de végül is sikeres élete 2011. május 7-én ért véget.

donyi, Tömörkény, Ambrus, Bródy, Krúdy, Móricz, Szomory, Karinthy, Kosztolányi, Csáth, Pap Károly és Gelléri Andor Endre. Csaknem mind a teljes prózai irodalom. S csak az egy Móriczot kivéve, valójában mind modern novellista volt. Mert a magyar prózai hagyomány nem a dráma s nem a regény, hanem a novella. A novella az író tizenharmadik próbája, a mesterség mustrája: becsüld meg te is, mint olvasó!”

Tehát – kissé tréfásan mondva – nem marad más, mint megbecsülni a magyar novellairódat, és olyan novellákat adni a fiatalok (vagy akár az idősebbek) kezébe, amelyek új hazájukról szólnak. A német nyelvterületen élő magyarok esetében az *Egy berlini lány, magyar írók berlini novellái*, vagy pedig *A bécsi asszony, magyar írók bécsi novellái* című kötetek mindenképpen szóba jöhetnek. Ha a kezünkbe vesszük az első könyvet, olyan nevekkel találkozhatunk, mint Bródy Sándor, Balázs Béla, Karinthy Frigyes vagy Márai Sándor. Nem ok nélkül említettem korábban is Márai nevét. Ha belenézünk a *berlini* kötetbe, és konkrétan Márai berlini világába, akkor a német főváros olyan képe tárul fel előttünk, amely egyrészt képeslapszerű, másrészt valóságos mesevilág, melybe a szerző segítségével látogathatunk. A *Földalatti*, a *Jó német dolgok* vagy a *Néhány év Berlinben* című novellák olyanok, mint régi berlini szépia képeslapok. Márai segítségével a világháború előtti Berlinbe utazhatunk. A világszerte ismert magyar író társaságában tett kis utazások, egyrészt nem fárasztóak, másrészt nem unalmasak, harmadrészt pedig felkelthetik az érdeklődést további utazásokra is. De nemcsak Márai lehet az útítársunk, hanem egyéb magyar szerzők is. Ráadásul nagy esély van arra is, hogy az ilyen kis utazások lassanként szokásunkká váljanak, és nemcsak a német nyelvterületen alkotó magyar szerzők prózája felé indulunk el, hanem kicsit tovább is eljutunk. Talán Fejtő Ferenc társaságát keressük, ha Franciaországba vezetne utunk, vagy Ady Endrével Erdélybe indulunk. Egy biztos: az utazások tanítanak.

PIOTR KOWALCZYK

Külföldi munkavállalók figyelmébe

Azok a külföldi állampolgárok, akik Ausztriában akarnak munkát keresni, legegyszerűbben, a Munkaerőpiac Szolgáltató / Arbeitsmarktservice honlapján <www.ams.at> adott információkból választhatják ki a megfelelőt.

Budapesten, a Belvárosban, az ún. „Palota negyedben”, a Rákóczi úton, pár percre a Metró állomástól, 41 m²-es, III. emeleti (lifttel), utcai, dél-keleti fekvésű, irodának is alkalmas **öröklakás** (1 nagy szoba, hall, konyha, fürdőszoba, külön WC), **eladó**. A lakáshoz pince tartozik. A lakás egyedi fűtésű, telefonnal, internettel, kábeltévé csatlakozással rendelkezik.

Érdeklődés a 0036 20 411-6639-es telefonszámon. ++

Száz éve született Lénárd Ödön piarista szerzetes

Élénken emlékszem első találkozásunkra 1998-ból. Én akkoriban Budapest Főváros Levéltárában dolgoztam, Dönci bácsi kutatni jött oda, és a kollégáimtól hallotta, hogy van egy fiatal levéltáros, aki hozzá hasonlóan jelenkori egyháztörténeti kutatásokat folytat. Szerényen bekopogott hozzám, majd két órát beszélgettünk. Nem éreztem a korát, szárnyaló volt, tele ötletekkel, célokkal.

Néhány évvel később a zsúfolásig megtelt pesti piarista kápolnában tartotta vasmiséjét (2001. június 10.). Barátai, tisztelői, paptársai és a hívők köszöntötték 90. születésnapja, és pappá szentelésének 65. évfordulója alkalmából. Az ünnepség után, amit szerényen élt meg, alig hallgatta végig gratulációimat, máris terveiről, a jövőről kezdett beszélni. Kilencven évesen is a jövőbe tekintett, olyan múlttal a háta mögött, ami csak keveseknek jutott a 20. században.

Lénárd Ödön 1911. szeptember 11-én, Budapesten született. A piaristák kecskeméti gimnáziumába járt, 1926-ban felvételt kért a rendbe. Egyszerű fogadalmát 1929-ben, az ünnepélyes szerzetesi fogadalmat 1933-ban tette le. 1936-ban Grósz József akkori szombathelyi püspök szentelte pappá. 1931 és 1936 között a budapesti egyetem latin-történelem szakos hallgatója. Kosáry Domokossal együtt a neves professzor, Székfű Gyula közvetlen diákköréhez tartozott. Mégsem a tudós pályát választotta, mert rendjének elsősorban tanárookra volt szüksége. Az egyetem után gyakorló tanárként működött Budapesten és Kecskeménen, majd 1938 és 1945 között a szegedi piarista gimnáziumban, ahol 1939-től igazgatóhelyettes is volt. 1946-ban az Actio Catholica kikérte a rendtől kulturális munkára, Budapestre került. Feladatai közé tartozott többek között az iskolák államosítása idején a Katolikus Szülők Vallásos Szövetségével és Mindszenty József sztergomi érsekkel való kapcsolattartás. Az ÁVO 1948. június 17-én házkutatást tartott az Actio Catholica helyiségeiben. Ekkor tartóztatták le első ízben Lénárd Ödönt. Izgatás vádjával hat évi börtönre ítélték, a Gyűjtőfogházban és a váci börtönben raboskodott, 1953. augusztus 1-én a Nagy Imre miniszterelnök által meghirdetett amnesztiával szabadult. Az államesküdt nem tette le a kommunista alkotmányra, ezért egyházi beosztást nem kaphatott. Triciklis kifutóként dolgozott az Óbudai Cipőjavító Szövetkezetnél, majd 1961-től vízóra-leolvasó. 1961-ben a kádári kommunizmus kemény egyházpolitikáját bizonyítandó, több száz katolikus papot és hívőt tartóztatott le az államvédelem. Lénárd Ödön másodsor is börtönbe került hét és fél évre. Márianosztrán és Sátoraljaújhelyen ült. 1963-ban, miután Kádár János „konszolidálta” hatalmát, a Magyar Népköztársaság és az Amerikai Egyesült Államok közötti közeledésnek köszönhetően, Ödön atya ismét amnesztiával szabadult. A Közgazdaságtudományi Egyetem kihagyán dolgozott. 1966 áprilisában azonban újból letartóztatták, és novemberben nyolc évre elítélték. A Gyűjtőfogházban raboskodott. Az 1975-ös Helsinkii Egyezmény lassan érhető enyhülést hozott a kelet-nyugati kapcsolatokban. A kommunizmus történetében kivételes módon sor került a pápa és egy szocialista ország pártfőtítkárának magas szintű találkozására. 1977. június 9-én a Szentatya egyórás kihallgatáson a Vatikánban fogadta Kádár Jánost. Agostino Casaroli érsek Kádár közbenjárását kérte az utolsó katolikus papként még mindig börtönbüntetését töltő Lénárd Ödön érdekében. Az MSZMP Politikai Bizottsága foglalkozott az ügygel. Ennek hatására az Állami Egyházügyi Hivatal kezdeményezte az Igazságügyi Minisztériummal a kegyelmi eljárást. Lénárd Ödön összesen 6749 napot (18 és fél év) ült börtönben, többet mint bárki más politikai fogolyként.

Többször beszélgettünk a börtön évekről, arról, hogy hogyan lehetett kibírni az ötvenes éveket a magáncellában minden információtól, külső kapcsolattól elzárta; mi adott erőt a hatvanas, hetvenes években ahhoz, hogy a rend-

SEIDLER ANDREA eddigi dékányhelyettest választották a Bécsi Egyetem Bölcsészkarának (Philologisch-Kulturwissenschaftlichen Fakultät) dékánjává. A professzor asszony az egyetem Európai és Összehasonlító Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetének (EVSL) Finnugor Tanszékén oktat magyar irodalmat. A dékáni posztot 2011 októberétől tölti be. Seidler Andrea az Ausztriai Magyar Kutatóintézet elnöki tisztségét is betölti.

szer képviselőinek cinikus magabiztosságát el lehessen viselni. A börtönmagányt, a megaláztatásokat, a rabot érő kísértéseket; a szoros Isstenkapcsolat, a Krisztushűség segítségével hárította el. A börtönének legszebb tanúi a cigarettapapíron kijuttatott és fennmaradt versek. *„Ezek a falak, ez a rácsosztotta ég / már húsz év előtt hallották verseid, / és itt mosolyogtak feletted, itt.”* (Lénárd Ödön: Sirat-e valaki? – részlet).

Utolsó szabadulását követően a több oldalról rá nehezedő nyomás ellenére sem volt hajlandó elhagyni az országot. Az illegálisan alakult ciszterci nővérek közösségének lelki gondozója lett Kismaroson. Az elmélkedés, a papi hivatás végtelen szeretete, Krisztus minden akadályon keresztül való követése adtak neki erőt minden pillanatban. A Kádári szocializmus utolsó évtizedében, a kismarosi illegálisban Lénárd Ödön három fontos katolikus szamizdat kiadványt írt (*Só. A mai keresztény egyéni gondoljai*. Bp., 1981; *Mécs. A mai keresztény közösségi gondoljai*. Bp., 1982; *Só és mécs*. Bp., 1984.).

1991-ben minden ellene hozott bírósági ítéletet semmisnek nyilvánított a Legfelsőbb Bíróság. A rendszerváltozás egy új, termékeny szakasz kezdetét jelentette a csaknem 80 éves Ödön atya életében. Felkereste az egykori szegedi tanítványt, Paskai László bíborost, és az egyetemi diáktársat, Kosáry Domokost, az MTA elnökét. Támogatásukat kérte egyháztörténeti kutatásaihoz. 1990-től szinte haláláig nap-nap után járta a különböző levéltárakat, hogy minél több dokumentumot gyűjtsön össze a magyar katolikus egyház és társadalom kommunista uralom alatti történetére, szerepvállalására vonatkozóan. Fiatal, pályakezdő történezszekektől társalgott energiával gyűjtötte, jegyeztelte, xeroxozta a forrásokat. A kutatás mellett, túl a 80. évén még arra is volt ereje, hogy rendszerbe foglalja, elemezze a dokumentumokat. Világos okfejtésű, adatokban bővelkedő történelmi munkái, tanulmányai, és különösen az *„Erő az erőtlenségben”* című 1995-ben megjelent könyve, példaértékű kell, hogy legyen az egyháztörténesek számára. Sohasem vádolt, sohasem kárhoztatott senkit. Kérdéseket fogalmazott meg munkáiban, olvasói figyelmét fontos problémák felé irányította.

Vasmiséje után, 90 évesen értelmi ereje teljességében már látta, hogy amit elkezdett, be nem fejezheti. Hiába kérte fel leveleiben, cikkeiben az egyházi illetékeseket a katolikus közelmúlt dokumentálásába, feldolgozásába való bekapcsolódásra. Segítséget nem kapott. Az utolsó egy, másfél évben már nem járt be a budapesti levéltárakba kutatni. Rendszerezte az évtized során összegyűjtött értékes anyagot, és igyekezett megszervezni, hogy a kutatások halála után folytatódjanak. Nyugodt lehetett efelől, amikor 2003. május 23-án megtért teremtojéhez. Kismaroson, majd Vácon az 1998-ban Ödön atya által létrehozott Egyháztörténeti Intézetben gondos kezek rendezték a katolikus egyház 1945 utáni történetének fontos dokumentumait, és vannak, lesznek kutatók, szakemberek, akik komoly hozzáértéssel dolgozzák majd fel a Lénárd Ödön által megalapozott, és folyamatosan bővülő gyűjtemény anyagát.

2003. május 30-án a Kismarosi Ciszterci Nővérek Monostorának sírkertjében csendes áhítattal vettünk Lénárd Ödöntől végső búcsút, egy olyan keresztényt temettünk el, aki életével, kitartásával, hűségével példát mutatott minden ember számára.

Dr. habil. SZABÓ CSABA, igazgató, Bécsi Magyar Történeti Intézet

Vencser László Hálaadás 40 év papi szolgálatért

(1971. szeptember 12. – 2011. szeptember 12.) **Pappá szentelésének 40. évfordulója alkalmából** 2011. szeptember 12-én, hétfőn 11 órakor, szülőfalujában, Ditróban tartotta **hálaadó szentmiséjét**.

Együttal Ausztriába költözése 20. évforduló-jához kapcsolódóan a Jakab Antal Keresztény Kör, a Pro Ditró Egyesület, Ditró Község Önkormányzata és a ditrói Római Katolikus Plébánia **Idegenből a szülőföldrért** címmel 2011. szeptember 12-én **konferenciát** rendezett a ditrói kultúrotthonban.

A konferencia végén bemutatták és minden megjelent vendégnek ajándékként átadták az **Idegenből a szülőföldrért – Vencser László 20 éve távol és közel** című könyvkiadványt.

PÁLINKAÖRDÖGÖK

Szerbia több lett egy kiadott háborús bűnössel és kevesebb több illúzióval

Július 20-a akár még jeles nap is lehet egyszer Szerbia történetében. Ugyanis ezen a napon tartóztatta le a Biztonsági-tájékoztatási Ügynökség a 161. számú hágai törvényszéki vádlottat, Goran Hadzicot. Az 1992. februárja és '93 decembere közt a Krajinai Szerb Köztársaság elnökeként a háborúra uszító újságok címlapjára kerülő Hadzicot a nemzetközi Törvényszék 14 pontban faji és vallási üldöztetéssel, több száz ember meggyilkolásával, illetve gyilkossági kísérlettel vádolja. Letartóztatásának érdekessége, hogy őt is, mint a május 26-án elfogott Ratko Mladicot a Vajdaságban találták meg. Hadzic búvóhelyére az Újvidéktől délre húzódó Fruska Gorán, azaz a Tarcal-hegységen bukkantak a rendőri szervek, egy üdülőházhoz hasonlatos vityillóban, 100 méterrel egy jól őrzött kaszárnyától és 500 méterrel a krusedoli kolostortól. Humoros, hogy szem elől tévesztése (?) előtt Hadzic Újvidéken lakott – az Arany János utcában. Egyik Magyar Szó-s kollégám több alkalommal is találkozott Hadzic-tyal, egy háztömbben laktak, az ő elmondása szerint a liftet például Hadzic mindig előzékenyen lehívta lakótársai számára.

Miniszterek a kerítésen

A hágai körözött kiadatása feletti öröm nem tartott sokáig. A koszovói rendőrség különleges alakulatának negyven tagja ugyanis a koszovói kormány utasítására (s gyaníthatóan az Európai Unió jóváhagyásával) július 25-én éjszaka megpróbálta elfoglalni a Szerbia és a (Belgrád által el nem ismert) Koszovó adminisztrációs határán lévő két átkelőhelyet. Egyiket sikerült, a másikat nem. Lövöldözés alakult ki, egy koszovói rendőr meghalt, a koszovói szerbek pedig elbarikádozták magukat. A NATO Koszovóban állomásozó erői közül a horvát és szlovén egységet is atrocitások érték. Noha Boris Tadic szerb elnök sürgősen kijelentette: háború nem lesz, ettől függetlenül sokaknak dobogott torkában a szíve. A történések eszünkbe idézhették a koszovói „mártíromság” előzményeit, például amikor a 80-as évek végén, Újvidéken tiltakoztak a vajdasági autonomisták ellen. Céljuk akkor sikerült. Vajdaságnak az-óta is csak félszárnyú önállóság jár, Koszovón viszont nem tudott segíteni a belgrádi központosítás. A határon történt összecsorrenés ellen a szerb parlament elutasító nyilatkozatot fogadott el, radikálisok és demokrátaik egymás nyakába borultak. A hirtelen a legismertebb politikusok közé lépő Koszovó-ügyi miniszterek pedig (lám: ilyen is létezik!) hivatalos, a KFOR által kiállított beutazási engedély nélkül suttyomban keltek át a határon, hogy megvigasztalják az ottani szerbeket. Volt miért vigasztalniuk. Azzal ugyanis, hogy a koszovói hadsereg elfoglalta a határátkelőt, lehetetlenné tette a szerbek úzerkedését. Nem elég ugyanis, hogy az ottani szerb hivatalnokok dupla fizetést kapnak „helytállásukért”, de a Szerbiából kivitt árukhoz is áfa-mentesen jutnak hozzá. Ez pedig kitűnő alap, hogy az albánokkal üzleteljenek, hiszen áraik nagyon kedvezőek. A lövöldözést egy Kosovska Mitrovica-i maffiavezér rendelte meg (erről maga Tadic elnök is beszámolt), azzal a céllal, hogy megghiúsítsa a vámolás bevezetését. A megegyezéshez és a koszovói-szerb tárgyalások folytatásához Guido Westerwelle német külügyminiszter látogatása kellett. Szeptember közepéig a határátkelőket újra a KFOR ellenőrzés alá vették. Jövőre viszont biztosan csökkentik a NATO-erők számát az önállósodott tartományban.

TÍZÉVES A NYUGAT-EURÓPAI ORSZÁGOS MAGYAR SZERVEZETEK SZÖVETSÉGE (NYEOMSZSZ)

ZÁRÓNYILATKOZAT

A fennállásának tizedik évét betöltő Nyugat-Európai Országos Magyar Egyesületek Szövetsége (NYEOMSZSZ) 2011. szeptember 24-én tartotta vezetőegyválasztó közgyűlését Litvánia fővárosa, a Vilnius közelében lévő Trakai-ban.

A közgyűlésen tizenegy országos szervezet küldöttei jelentek meg, két ország képviseltette magát.

Magyarországról részt vett Répás Zsuzsanna (KIM) helyettes államtitkár, Márky Zoltán az Országgyűlés Külügyi Hivatala Nemzeti Integrációs Főosztályának osztályvezetője és Dr. Kocsis Attila a KIM diaszpóra főosztályvezetője.

A NYEOMSZSZ tevékenységének ismertetése és tízéves munkájának méltatása mellett a tagszervezetek képviselői beszámoltak az elmúlt év eseményeiről. A beszámolók között nagy súly helyeződött az anyanyelvi oktatás, továbbképzés, tankönyvkiadás és ösztöndíjak közvetítése, valamint az Őrszavak c. internetes újság ismertetésére.

A közgyűlés kiemelte az 1956-os magyar forradalom átható és tudatformáló jelentőségét.

A közgyűlés három évre megválasztotta az új elnökséget valamint a szakbizottságok tagjait:

Elnök: Deák Ernő; alelnökök: Bihari Szabolcs, ifj. Klement Kornél,

További elnökségi tagok: Blénessy Emese, Lindop Márta, Lukácsfy Kristóf, Piri Zoltán, Rubazeviciene Homoki Mária, Wurst Erzsébet

Német politikusokból az elmúlt két hónapban amúgy sem volt hiány. Augusztus végén Angela Merkel tisztelte meg látogatásával Belgrádot. A kancellárt hatalmas médiafigyelem kísérte, hiszen a szerb politikusok Merkel-től várták a választ arra, hogy még az idén kitűzik-e Brüsszelben az időpontot, amikor Szerbiával elkezdik a csatlakozási tárgyalásokat. Merkel asszony ilyesmiről nem beszélt, viszont választul elé állította Tadic államfőt: vagy a Koszovó elleni kilátástalan küzdelem, vagy az Európai Unió. Tadic viszont az is-is pártján áll, amely viszont könnyen átfordulhat sem-sem be is. Nem szabad elfelejteni ugyanakkor, hogy jövő tavasszal Szerbiában választásokat tartanak, Tadic pedig számít a Koszovó függetlenségét ellenzők szavazatára is. Ettől függetlenül a Demokrata Párt egy helyben toporgása kiábrándíthatja a Nyugat felé orientálódó szavazókat. A 90-es éveket idéző retorika pedig vissza-visszacsend.

Hideg napok

Jó példa lehet az előbb említettekre a Képiró Sándor elleni per szerbiai lecsapódása. A 97 éves Képirót Budapestten ugyanis fementették a vád alól, hogy 1942. január 21–23. között az újvidéki razzia során az egyik járőrscsoport parancsnokaként közreműködött ártatlan civilek törvénytelen kivégzésében. Boris Tadic-ot megdöbbsentette az ítélet, mert szerinte a bíróság a döntéssel nem járult hozzá a régió megbékéléséhez. Az újvidéki Zsidó Hitközség sajtótájékoztatóján sokkolónak, szégyenletesnek és érthetetlennek nevezte az ítéletet. Július utolsó hétvégéjén pedig tüntetést is tartottak Újvidék főterén, melyen szélsőjobboldali szervezetek tagjai is feltűntek. Kérdés, hogy egy 97 éves férfi elítélése miféle nyugalommal szolgálhatott volna Szerbia részére, amely a mai napig sem ítélte el hivatalosan a „hideg napokra” következő 44-45-ös megtorlásokat, melyekben sok ezer (a pontos szám máig sem ismert) magyar és német személyt gyilkoltak meg a Vajdaságba betörő partizánok. Képiró Sándor szeptember 3-ai halála rengeteg kérdést hagyott megválaszolatlanul.

A kommunisták hatalomra kerülésével ugyanakkor teljesen más szelek kezdtek fújni. Az államosítás során például számos vajdasági személy vagyonát elkobozták. A most készülő törvény e vagyonok egy részét visszajuttatná a tulajdonosoknak vagy azok örököseinek. A törvény fontossága miatt is idézzük Weiss Rudolfnak, a szabadkai székhelyű Német Népi Szövetség elnökének írását, hogy mekkora vagyonról is van szó, melyet a kommunisták kisajátítottak. A Magyar Szóban megjelent magánvélemény szerint a vajdasági németektől 68 036 birtokot és 390 ezer hektár földet koboztak el, s akkor a cukorgyárakat, malmokat és kendergyárakat nem számolták bele. Szerbia hozzávetőlegesen 32,5 milliárd euróval tartozik a németeknek, állítja Weiss Rudolf. Ahhoz, hogy Szerbia az Unió tagja legyen, e kérdést is rendeznie kell. Láthatjuk, nem csak Mladic-on és Hadzic-on múlik Szerbia sorsa.

Az új tanév elején

Nem múlhat el szeptember elsejei iskolakezdés nélkül, hogy a belgrádi oktatásügyi minisztérium a tagozatok összevonásának rémével ne fenyegetné a magyar iskolákat. Az idei tanév sem kivétel: azokat az

Szentkirályi határ (olaj)

osztályokat szüntetnék meg, melyekben kevesebb mint 5, kevesebb mint 8, illetve kevesebb mint 15 el-sóst íratnak a szülők. A számháború számos bizonytalanságot hordoz magában. Pár nappal az iskolakezdés előtt derült ki, hogy szükség lesz-e egy-egy iskolában a tanárookra, hogy hová megy a gyerek, ha lesz hová mennie egyáltalán. A Tartományi Oktatásügyi Titkárság, a minisztérium és a nemzeti tanácsok egymásnak dobálták a labdát. Ráadásul egyre kevesebb a magyar gyermek, politikus és tanár egyként veri a vészharangot, meglehet későn. A középiskolások jó része és az egyetemisták java Nyugat-Európába készül, s a gyermekvállalási kedv is apad. Nincs is, mi táplálná. A Magyar Nemzeti Tanács által biztosított felsőoktatási ösztöndíjpályázatot a szerbiai esélyegyenlőségi biztos diszkriminatívnak minősítette. Ugyanis csak azon diákok kapnának juttatást, akiknek a neve szerepel az MNT által összeállított magyar választói névjegyzéken, a pontrendszer pedig hátrányosan érintené a nem állami egyetemekre iratkozókat, szokat is, akiknek szülei alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkeznek.

Mrka és az Arany Torony

De nem csak az iskolarendszerrel, hanem a sajtó szabadságával is újfent bajok vannak Szerbiában. Arne König, az Európai Újságírók Szövetségének elnöke levelet intézett Boris Tadic-hoz, melyben arról ír, hogy Szerbiában politikai nyomás alatt áll a média. Meglepő példaként Kőnig Pressburger Csabának, a Magyar Szó nemrégiben leváltott főszerkesztőjének az esetét

EGYÉN-EGYSÉG-KÖZÖSSÉG

ITT-OTT Találkozó, 2011. augusztus 13–20.

Augusztus harmadik hetében ismét magyar szótól visszhangzott a Reménység Tő környéke (Lake Hope State Park, Ohio). Mintegy száztíz magyar gyűlt itt össze, hogy részt vegyen a Magyar Baráti Közösség évi Találkozóján. A résztvevők az amerikai kontinens számos magyarlakta közösségeit képviselték és többen Magyarországról látogattak ide. Reménykeltően nagyszámú volt az ifjúság részvétele.

Tóbiás Attila wallingfordi-bostoni református lel-kész tartotta a nyitó „Istenszolgálat”-ot. A család jelentőségéről és az azt veszélyeztető folyamatokról szólt. Bokor Erika gondnok köszöntését követően, Ludányi András „Hétmérföldes Csizmában” címmel Cseh Tibornak, az MBK meghatározóan fontos egyéniségének, állított emléket tartalmas beszámolójában. Filozofikus hangvétel jellemezte Tóbiás Attila „Hinni vagy nem hinni” című előadását.

Vasárnap este Csicsery György Kallós Zoltánról készített ”Dal fakad köves út mentén”(„Songs Along a Stony Road”) c. filmét tekintették meg.

Érdy Miklós a magyarság keleti eredetéről és hun kapcsolatról tartott érdekes beszámolót. Horváth Erzsébet Budapestről, előadásában megdöbbsentő eseményeket és adatokat vázolt fel az 1945 utáni magyarországi rendszer egyházellenes intézkedéseiről, és azok maradandó hatásáról.

Hajdú-Németh Gergely, a Magyar–Amerikai Alapítvány újonnan beiktatott fiatal igazgatója az amerikai magyar intézmények jövőjével foglalkozott. Nagy jelentőséget tulajdonít az ifjúság bevonásának és részvételének a magyar intézmények működésében és a modern elektronikus kapcsolatrendszer módszereinek fokozott alkalmazásának.

Kovalszki Péter vezetésével sor került az MBK jövőjével kapcsolatos beszélgetésre. Megvizsgálták a Magyar Baráti Közösség kapcsolat-rendszerének nagyon szükséges kibővítését, elhatározták az MBK „életregényének” összeállítását-megírását, és foglalkoztak az ifjúság szerepének elmélyítésével. Dán Károly, a New Yorki Konzulátus vezetője, az új magyar nemzetpolitikáról szólt; hangsúlyozta, hogy a nyugati magyar közösségekkel való kapcsolatok kiterjesztése és megerősítése fontos szerepet töltenek be az új magyar nemzetpolitikában.

A magyar irodalom fontos szerepet játszott a 2011-

hozta fel, akinek azt vetették a szemére, hogy nem követte a vezető magyar politikai párt által tartott sajtótájékoztatókat.

A határidők embere, Milutin Mrkonjic infrastruktúrális miniszter is újabb kijelentésével szórakoztatta a közvéleményt. A Szerbiát átszelő közúti folyosók elkészültével kapcsolatban vagy már félszáz ígérete ismert, a YouTube videomegosztón ezek felkereshetők. Most a Blic napilapnak nyilatkozott, az újságíró pedig elkövette azt a hibát, hogy rákérdezett az időhatárokra. „Mrka hazudott – ezt rögtön megírják, válaszolt a miniszter. – Na és, mi van, ha egy határidő esetében éppenséggel hazudtam is? Amikor határidőkről beszél-
lek, azokat magamnak és a munkásoknak állítom fel, nem kell minden egyes határidőnek feltétlenül pontosnak lennie!” Megnyilvánulása szép példája a Szerbiai politikai diskurzusnak.

De nem csak Mrkát díjazzzák Szerbiában, hanem a részvétséget is. Egy dél-szerbiai településen, bizonyos Blac-ban évente pálinkaívó versenyt tartanak. Aki a legnagyobb véralkoholszintet tudja felmutatni, az lesz a kisüstik bajnoka. A Szilvanapok híre közbotrányt okozott, orvosok és közlekedésbiztonsági szakemberek tiltakoztak a rendezvény ellen. Hiába, 3,9 ezrelékes színttel Bojan Krpic helyi lakost bajnokká avatták.

Palicson is díjaztak, bár sokkal szelidebb dolgokat. Az Európai Filmek 18. fesztiválját és vele az Arany torony Díjat Andreas Dresen Halt auf freier Strecke (Le-
állították az úton) alkotása érdemelte ki.

KOCSIS ÁRPAD, Újvidék-Kishegyes

KÖZÖTTÜNK ÉLNEK

Vecsey Márk

A Ferenc József pályaudvar közelében áll a Bécsi Közgazdaságtudományi Egyetem impozáns épülete, mely otthont ad a Közép- és Kelet-Európai Gazdasági és Jogi Kutató Intézetnek is. Itt találkozom az irigylésre méltóan fiatal Vecsey Márkkal, aki először munkahelyi birodalmát mutatja be: a dolgozószobáját és a könyvtárat, mely telis-tele osztrák, magyar, német archivált jogi folyóiratokkal, közlönyökkel, könyvekkel, rendeletekkel, törvényekkel. Ez az intézet a német nyelvterület legnagyobb ilyen jellegű intézménye. Vecsey Márk a magyar osztályért felelős, de az intézeten belül szinte minden kelet-közép-európai országnak van képvislete.

Tulajdonképpen miből áll a munkaköre? Min dolgozik például most?

Tanársegéd és kutató a státusom. Az egyetemen magyar jogot adok elő, összeállítom és javítom a vizsgatételeket stb. Tudományos cikkeket is írok, fordítok. Kutatásilag a magyar és osztrák jogban mindig topon kell lennem. Intézetünket nem egyszer megbízzák szakértői feladatokkal, kikérik egy-egy bonyolult ügyben a tanácsunkat. Most éppen egy 150 oldalas értékpapírtörvénnyel kapcsolatos munkát lektorálok. Határidős munka, sokszor késő estig dolgozom. Még nem vagyok végzett ügyvéd, a doktori disszertációm még nincs kész. Magyar témát választottam, a kártérítési jog területéről: „A magyar Kft. ügyvezetőjének a kárfelelőssége”. Lassan haladok, sajnos túl alapos vagyok. Még szerencse, hogy az egyetem elvégzése után elnyertem egy budapesti féléves ösztöndíjat, amikor is az ELTE jogi karán bevethettem magam a könyvtárba és ezen a témán dolgozhattam.

Kezdetől fogva a jogi pálya érdekelte?

Eredetileg édesapám nyomdokait követve közgazdásznak készültem. Az érettségi után Budapesten készültem továbbtanulni, de közbejött a politika. A gimnáziumban „Schulsprecher” voltam, a diákönkormányzat vezetője. Idealista módon kezdtem. Zavart néhány dolog, hát felszólaltam a gyűléseken, rendezvényeken vettem részt a diákok képviselőiben. Aztán rájöttem, hogy nem lehet mindent iskolai fokon megoldani és egyre jobban elmélyültem a témában. Végül én lettem Ausztria legfiatalabb „Schulsprecher”-je után a legfiatalabb „Landesschulsprecher”, ráadásul konzervatív! Ilyen még nem volt, az újságok felkapták a szenzációt. Nyolcvanezer diákot képviseltem. Így persze szóba sem jöhetett, hogy Budapesten tanuljak. A munkám egyre több jogi ismeretet követelt meg tőlem, nem lehetett az általam ismert pár paragrafussal elélni. Ezért lettem joghallgató. Eleinte megijesztett a sok matematika és statisztika, ami a rémem, de öt év alatt végeztem és ez rekordnak számít.

Joghallgatóként viszont rengeteget kellett bifláznia?

Ez ma már nem így van. Sokkal fontosabb a törvények értelmezése, logikája, figyelembe venni a törvény megalkotásának a célját stb. A törvényt magolokat ma már meg is buktatjuk az egyetemen. Igaz, Magyarországon más a helyzet! Csak zárójelben jegyzem meg, hogy Budapesten több ügyvéd dolgozik, mint egész Ausztriában! Éppen most olvastam Dr. Jobbágyi Gábor egyetemi professzor tanulmányát a magyar polgári perek elhúzódsáról, ami miatt a magyar államot többször is elmarasztalták Strasbourgban. A bíróságok persze Magyarországon is függetlenek és nem adhat a kormány utasítást, de a sokszor valóban túlterhelt bíróságoknak egyszerűbb a sokadik bizonyítási indítványt helyt adni, mint egy bonyolult ügyben ítéletet hozni. A felek és képviselőik élnek is a törvény és a bíróságok adta lehetőséggel. Ezért rendkívül fontos a törvényeket értelmezni és nem kizárólag a paragrafusok mögé bújni.

Azt mondta, hogy az édesapja közgazdász volt. Ő még Budapesten végezte el az egyetemet?

Nem. Az érettségi után a származása miatt nem vették fel az egyetemre, pont történelemből húzták el, ami a vesszőparipája volt. Nyomdagépésznek tanult, aztán a 70-es évek elején jugoszláv útlevelemmel gyalog átszökött Ausztriába. Innsbruckban végzett doktorátussal a közgazdasági egyetemen. Haláláig egy svéd egészségügyi készülékeket gyártó cégnek dolgozott üzletkötőként, eleinte Ausztriában, később Magyarországon és Kelet-Európában. Egész sor dialízis klinikát rendezett be ezekben az országokban. Egyébként halála után kikértem az aktáját Budapesten. Végig figyelték! Építészmnérök édesanyám már legálisan jött férjhez Ausztriába. Én 1983-ban születtem Bécsben. Az egész rokonágom magyar. Természetes, hogy anyanyelvi szinten beszélem mindkét nyelvet. Bár, ha meggondolom, nem is olyan természetes. Az öcsém más utat választott. A magyarságból ugyanis sok kellemtelenségem is fakadt.

Igen? Miért?

Talán kicsinységnek tűnik, de az iskolában – a kalsburgi gimnáziumba jártam-, gyakran csúfoltak: magyar a nevem, magyar szalámis kenyeret ettem a szünetben, akcentus nélkül beszéltem németül, mégis magyarnak tartottam magam: „mondd, hogy osztrák vagy és akkor könnyebb lesz a dolgod!” Az osztrákok görbe szemmel nézik a külföldieket. Nem állami irányítással teszik, de az „ős osztrák” azért gyanakszik. Mindez benem akkora ellenállást váltott ki, hogy csak azért is egyre jobban érdekelt Magyarország. 14-15 évesen Trianonról olvastam könyveket, amit rém igazságtalannak éreztem. Felnőtt fejjel is látom, hogy mekkora trauma ez egy nép életében. Egy szóval mindinkább Magyarország felé terelődött a sorsom. Ezért is akartam Budapesten egyetemre járni. Amikor a legfontosabb vizsgáimat letettem Bécsben, egy magyar származású ügyvédnél, Gálffy Tibornál dolgoztam évekig, mint diák. A feleségem, Daróczy Tímea erdélyi magyar. 2009-ben megpályáztam ezt az intézeti állást és itt is Magyarországgal vagyok kapcsolatban.

Magyarország az elmúlt hónapokban gyakran szerepelt és nem éppen hízelgően a nyugati újságok hasábjain!

Sajnos így van. Írtam is ezzel kapcsolatosan az Academia című katolikus folyóiratban néhány tanulmányt. Az első nagy támadás a médiatörvényt illette. A balliberális választási vesztesek csak az alkalomra vártak, hogy kijelenthessék, hogy még az EU-előnkésztől is meg kell fosztani Magyarországot! Elfelejtették megemlíteni, hogy egy új médiatörvény szükségességéről már ők is tárgyaltak és a FIDESZ–KDMP-kormány ezt fejlesztette tovább. Végül is egy jó törvény született, amit azóta az EU-komisszió is igazolt. A kritikákat három pontban lehetne összefoglalni: a médiahivatal összetétele, az esetleges magas büntetések és, hogy a híradásokban kiegyensúlyottságot ír elő. Nos, ezekkel kapcsolatosan röviden: a magyar médiatanács függetlenebb, mint sok más országé, csakis a Parlamentnek felelős, Finnországban például egymillió Euro büntetés jár a szabályok be nem tartásáért és ami a kiegyensúlyozottságot illeti, erről szó sincs az itteni újságok Magyarországról szóló jelentéseiben. Az EU és a nyugati média például egyetlen szóval nem kritizálta a szocialista szlovák kormány problematikus médiatörvényét. Sajnos az ország nagysága is szerepet játszott, amikor az ország miniszterelnökét minősíthetetlen stílusban támadták. Meg merték volna ezt tenni Sárközyvel vagy Berlusconival?

Olvastam az új magyar alkotmánnyal kapcsolatos tanulmányát összehasonlítva az osztrák alaptörvénnyel. Érdekes gondolatokat vet fel!

Bizony az osztrák alkotmány is, hasonlóan a húsz évig érvényben lévő magyarhoz, egy sor provizórium és kétséges megalkuvás tárháza. Igaz, amikor ez létrejött, kevesen hittek Ausztria fiatal köztársaságának az életképességében! Az új magyar alkotmány nagyobbik fele szinte szó szerinti átvétele a régi, bevált meghatározásoknak. Új a preambuluma, a bevezető rész a maga keresztényi hitvallásával, egyértelműen elítéli mindkét totalitárius rendszert (nemzeti szocializmus és kommunizmus) és kifejezi felelősségét a Kárpát-medencében élő magyar kisebbségek iránt. Az egyik kritizált pontja az alkotmánynak, hogy csak a férfi és nő közötti házasságot ismeri el, ellentétben az állandó lobbyzás révén egyre több jogot (házasság, örökbefogadás) adó nyugati államokkal. Az adósságfék beépítésénél pedig érdemes Alfred Gusenbauer 2002-ben tett hasonló javaslatára gondolni! A szociális kiadások miatti túlköltekezés visszatéró probléma különösen az egykori szovjet fennhatóság alatt álló országoknál, ahol a lakosság hozzászókött, hogy mindent az állam old meg.

Ezzel a tájékozottsággal és bizonyos fokú politikai tapasztalattal, nem gondolt még arra, hogy szerepet vállaljon az ausztriai magyar egyesületek munkájában?

A Szent István Egyetemnek tagja vagyok. Soha nem futamodtam meg a felelősségvállalástól, de még annyira a pályám kezdetén vagyok: most nősültem, meg kell írnom a disszertációmát, az intézeti munkám mellett, Kismartonban is tanítok magyar adó és gazdasági jogot a Főiskolán, néhány etikai bizottságban is dolgozom. Állandó időhiányban szenvedek.

Hogy képzelet el az életét mondjuk hatvanévesen?

Akkor már nagypapa leszek és ügyvéd, önálló irodával. Megengedhetem majd magamnak, hogy kevesebbet dolgozzam és csak azt, ami érdekel: jogi tanácsadások, kamarai munka...

FERENCZY KLÁRA

MOLNOS LEVENTE

Férfiás játékok II.

Hajnalba indultunk. Fárastónak ígérkezett. Mindössze egy-két órát alhattunk az esti tivornyázás után. Zsörtölődött is az erdősz, amikor az üres üvegek halmazát, meg a szétlőtt kukát meglátta.

- Látom, mulattak az éjjel. Inkább aludtak volna! Nem volt más céltábla? Mibe rakom ezentúl a szemetet?! Pakoljanak valami ételt maguknak. Egyhamar nem jövünk meg. Hacsak, meg nem lövik hamar... Meleg ruhát vegyenek. Havazott az éjjel, s hideg van.

Havazott az éjjel. Persze! A havazás vetett véget a lövöldözésnek. Melyik hülye találta ki? Persze, a Gazsi! Most vadászik először, meg akarja adni a módját... Kocavadász! Hogy hencsereg a fegyvereivel... Sörétest is hozott magával, pedig tudja, hogy bikára megyünk. Golyóst ketőt is, egy héthuszonhatost, meg egy tízegyvenest. Mit akar ez löni, elefántot?! Mindkettő cserélhető távcsővel, bársonnyal bélelt bőrtokban. „- Imádom a fegyvereket! A sörétest Londonban vettem, az agyát méretre csinálták. Minden ujjamat megmérték, nem csak az alkaromat,... de tökéletes... én mondom, tö-kké-letes! A hónom alatt egy kilencmilliméteres szmisszend vesszont, a derekamon meg negyvenötös berettát hordok. Ki is próbáljuk őket, csak előbb iszunk egy kortyot!”, és elővett öt üveg konyakot, a márkáját is mondta – „remimarten” – és hozzátette „- a haveroknak a legjobbat”. Volt még a kocsiában húsz liter bor, demizsonban, stílusosan kukoricacsutkával bedugva, meg sör is, annyi bádogos sört életemben nem ittam, mint amennyi ott volt, igaz nem vagyok mérvadó, utálok a sört. Mondta a márkáját is, aztán nekikezd-tünk inni. Mint mindenben, ebben is ő volt a legelső, örökké versengeni akart, mert ezek a ténykedések, az ő szóhasználatával élve, „férfiás játékok”, nő ide nem való. Legfeljebb arra, hogy felszolgáljon, na meg, hogy legyen ki meg... Mind azon imádkoztam, csak el ne kezdje mesélni nőügyeit, mert idegbajt kapok. Nem vagyok prüd, csak nem érdekelnek senki szexuális szokásai meg kalandjai, tartsa meg magának. Első pillanattól kezdve ellenszenves volt, s egyre ellenszenvesebb lett. Nem sok jót néztem ki belőle.

Mindegy, szóval, hajnalban elindultunk. Elöl az erdősz a kutyával, mögötte nyomakodott Gazsi, én zártam a menetet, puskát se hoztam, minek, engem a vadászatban inkább a szemem gyönyörködtetése érdekelt, meg az erdő csöndje. Baktattunk vagy két kilométernyit, a sűrű széléig. Ott megálltunk.

Mindegy, szóval, hajnalban elindultunk. Elöl az erdősz a kutyával, mögötte nyomakodott Gazsi, én zártam a menetet, puskát se hoztam, minek, engem a vadászatban inkább a szemem gyönyörködtetése érdekelt, meg az erdő csöndje. Baktattunk vagy két kilométernyit, a sűrű széléig. Ott megálltunk.

Kovácsoltvas csipkézetek

Holl Ferenc kovácmester kiállítása

Egy kihalóban lévő mesterség művelőjének, Holl Ferenc kovácmesternek gyűjteményes kiállítását láthattuk a budai Klebelsberg Kúria sziklabarlangra emlékeztető kiállítástermében – a Budaligeti Polgári Kör és a Magyarországi Kovácsmíves Ház szervezésében. A tősgyökeres hidegkúti híres kovácsdinasztia, a Holl család emlékei, tárgyai, a kovácmester-ség szerszámai, eszközei valamint kovácsoltvas különlegességek, valóságos művészi kincsek sorakoznak fel e rendkívüli tárlaton.

Holl Ferenc „ezüstgyűrűs” iparos nem első generációs, bár nagypapa még kerékgyártóként dolgozott, édesapja már kovácmesterként szerepelt az 1932-es *A magyar ipar almanachjában*. A kovácmester édesapját tekintti igazi mesterének, gyermekkorában a műhelyben játszva apja szavára – „Hozd a fűjtatót, söpörd ki a műhelyt!” – figyelve eltanulta a mesterség titkait, és azóta tudja, hogy „a vasnak lelke van”. Ezt kelti életre, miközben kovácsolja, formázza a vöröslő vasat, hogy „tűzben született”, olykor finom csipkézeti tárgyak is kikerüljenek a keze alól.

Holl Ferenc kovácmester munkái megtalálhatók Hűvösvölgy lakásain korlátok, kapuk, tűzhelyek formáiban, de találkozhatunk keze nyomával domborműveken, a Sziklakápolnában, az amerikai nagykövetségen is, és ő készítette a Klempa Sándor veszpéri apostoli kormányzó által a pápának magyarországi egyházunk ajándékaként vitt, Búza Barna szobrászművész által diófából faragott papáportréhoz a címerrel díszített kovácsoltvas keretet. A mester nemcsak veri, de gyűjti is a kovácsoltvas-értékeket. Kiállításán a felrobbantott Nemzeti Színházban egykor ékeskedő kovácsoltvas darabok (szakértők archív felvételekről beazonosították), kastélyból származó kerítéselem (egy hegesztés sincs rajta. „Tűzben voltak ezek összekovácsolva, ún. hitz-forrasztással), pipereasztal, tűzhely „csipkerácsok” sorakoznak. Munkájának elismeréseként 1996-ban a Bajor

- Itt maradjanak, ne menjenek innét sehová. – mondta az erdősz, - a bika majd itt vált ki, ötven-száz méteren belül, oszt innét jól meglőhetik. Én megyek, kerülök mögéje, biztatom kicsit, ne kelljen sokat várniuk. Biztosan erre jön, itt a járása, az ösvénye, ötven méterrel beljebb, azt meg el nem hagyja, ha nem kény-szerítik rá.

Elmegy az erdősz, Gazsi meg rágyújt, hiába mondom, hogy ne tegye, mert ha a vad megérzi, visszatör, aztán előveszi a butykost, jót húz belőle, - „célzóvíz”- mondja, s kacsintva kínálja, de kell a fenének, eleget ittam az este. Elszívta a cigarettát, aztán elővett egy fehér lepedőből varrt köpönyeget, magára terítette, le-tört a közeli bokorról két ágat, rájegecesedett dérrrel, azt meg a kalapjára tűzte, mondván így majd nem látja meg a vad. Úgy nézett ki ebben a maskarában, mint egy szibériai hómezőkön felejtett madárjészto. Sok hülye kommandós filmet láthatott az istenadta, s ezt most mind előadja itt nekem - gondoltam.

Ahogy ott állunk, egyszer csak, rájön a mehetnék, indul befele a sűrűbe. Megyek utána, mert visszatartani nem lehet. Ahogy ott csörtet, szuszog, káromkodik, - mit ad Isten, ennek a baromnak még szerencséje is van, - szembetalálkozik a bikával. Sok időm nem volt megfigyelni azt a bikát, mert Gazsit figyeltem, de úgy rémlik, öreg, visszarakott páratlan tízes volt, ami tróféának nagyon silány, rá nem löttem volna, legfeljebb selejtezőskor, sz meg kapkod a pus-kája után, remeg a keze tárazáskor, persze a bika elugrott, vágta visszafelé, a szarva hegyét se lát-ni, a baromarcú meg utána ló, nem is egyet, ket-tőt vagy hármat.

- Eltaláltam! Eltaláltam! Láttad?! Tűzben rogyott! Láttad?! - üvölti.

- Frászt! Elugrott mielőtt elcsütötte a fegyvert! Ne tartsd felém azt a puskát, bazmeg! fel-ütöm a puszka csövét, mielőtt kiüti a szemem...

- Halod?... Dermedtre ugat... Dermedtre ugat a kutya! Meglöttem! Mégis meglöttem! - üvölti megint, mert ez csak üvöltve tud kommunikálni, de a kutya valóban ugat, azon a síró-vonyító hangon, amit dermedtre ugatásnak nevez a vadásznyelv.

- Hát... nem hittem volna, de úgy néz ki valóban meglőtőd, a Marci nem ugat hiába... meg kéne, várjuk az erdőszto, ő a területgazda, bár lehet, ő már ott van,... mindegy, nézzük meg a kutyát...

Ott volt az erdősz, hogyne lett volna... Három golyóval a mellében.

Iparkamara meghívására, egy egyhónapos szakipari delegációs tanulmányúton vett részt a magyar kovácsok és szerkezeti lakatosok képviseletében. A kovácmesterség már feledésre ítéltetett, Holl Ferenc sem talált követőket, ezért műhelyének be rendezését és összegyűjtött helytörténeti kincseit ajánlotta egy készülő helyi múzeum számára. Gyűjteménye e feledésbe merülő mesterség szakmai történetének megismeréséhez forrásként szolgál.

BOROS ERIKA

Gyászjelentés

83. életében rövid, súlyos betegségben június 29-én elhunyt **Marton Rezső**. 1956-ban menekült Ausztriába; Grácban a Christiana Hungaria – Keresztény Magyarok Egyesülete utolsó titkára volt.

Dr. BIRTALAN-MARTOS LÍVIA reumatológus-fizikó-terápiás szakorvos 25 évig tartó rákbetegség után 2011. szeptember 7-én betöltött 61. életében 2011. szeptember 7-én Bécsben jobblétre szenderült.

Sok szenvedés és küzdelem állt mögötte. Soha nem adta fel. Okosan erős lelki-fizikai megterheléssel harcolt az aktív, tevékeny életért.

Szinte az utolsó pillanatig – több mint húsz évig tartó súlyos rákbetegségével – türelmesen, áldozatosan gyógyított. Hivatását és a segítségért hozzá forduló betegeket, embereket szerette, mindent megtett értük.

Makovecz Imre

Kossuth-díjas építész
Budapest, 1935. nov. 20. – Budapest, 2011. szept. 27.

LÁTOGATÁS EGY ÉGITESTEN

Csokits János költőre emlékezünk

1928-ban „látogatott” égitestünkre a XX. század második felének egyik legrangosabb, legjelentősebb magyar költője, gondolati líránk kiemelkedő alakja. 83 év után, idén, augusztus 2-án befejeződött „látogatása” és visszatért a fénybe, a csillagok közé, az időtlenségbe...

„*A rosszon túl van a régen,
a régen túl van a szép,
a szépen túl van a semmi,
a semmin túl van az ég.*”

A költő 1949-ben (akkor még joghallgató) sokszor találkozott társaival budapesti eszpresszókban, ahol megvitatták a világ eseményeit. Csokits azt hitte, hogy szabad országban él és baráti körben elmondhatja véleményét. Társai közül az egyik besúgta és az egyetemen szól-tak neki, hogy több feljelentés fekszik róla az ÁVÓ-nál. Szülei a mielőbbi szökés mellett döntöttek. (Később egyetemi társai közül többen munkatáborba kerültek...) A szokásos menekülési útvonalon Ausztria felé a már megépült határzár miatt nem lehetett kijutni. Csokits kerülő úton Kassán, Pozsonyon keresztül lépte át az osztrák határt. Közel egy évig tartózkodott Salzburgban, majd Franciaországba utazott. Párizsban nehéz körülmények között, a legkülönbözőbb alkalmi munkákból élt. 1952-ben a Szabad Európa Rádió verspályázatot hirdetett. Csokits beküldte első, befejezett versciklusát és megnyerte vele az első díjat. Hamarosan Münchenbe hívták, állást ajánlottak neki és a továbbiakban a SZER-nél dolgozott kisebb megszakításokkal1974-ig. A SZER furcsa légköre sok mindenben nem tetszett a költőnek. Mégis ott maradt, mert külföldön nehéz volt olyan állást találni, ahol magyarul beszél mindenki és természetesen írni is csak magyarul akart. „Külföldön élni huzamosabb ideig, különösen írónak, költőnek természetellenes állapot. Forgathatja az ember, ahogy akarja, végül is, ha valakinek, a költőnek otthon volna a helye. Számomra az írás terápia volt. Segített az életben maradáshoz. Párizsban kezdtem el újra írni, ösztönösen is, tudatosan is, hogy magyarul gondolkozzam, érezzek és hogy ezt ki tudjam fejezni és hogy segítsék magamon.” 1974-től a BBC magyar osztályára került fordítói és szerkesztői állásba. A BBC-től 1986-ban ment nyugdíjba és a pireneusi hegyek törpe államába, Andorrába költözött. Több, mint tíz éven át élt „ég és föld között”, 1400 méter magasan, egy kis hegyi faluban, ahol zavartalanul és mindenféle befolyástól mentesen tudott szellemi munkát végezni. Megírhatta azokat az írásait, amelyeket a napi, rádiós taposómalom miatt nem tudott elkészíteni.

Négy évtized alatt írt válogatott versei *Látogatás egy égitesten* címmel 1991-ben jelentek meg először hazájában. A költő a múlt század végén Magyarországra költözött, és ott tovább alkotott. Az elmúlt másfél évtizedben termékeny volt, hét kötete jelent meg, versek, prózai írások és műfordítások. (Pilinszky János verseit angolra fordította barátjával, Ted Hughes költővel.)

A költőt megbecsülte hazája:1993-ban Berzsenyi Dániel díjat, 2005-ben Arany János díjat, 2006-ban József Attila díjat kapott és 2007-ben Balassi Bálint Emlékkard kitüntetéssel jutalmazták. Az 1999. évi hazatérte után is változatlanul emigráns költő önkezüleg vetett véget életének. Kívánsága az volt, hogy hamvait egyik magyarországi tóba szórják. 70. születésnapjára – 1998-ban – *Látogatás egy égitesten* címmel közel egyórás portréfilmet készítettem róla.

Csokits János versei döbbenetes erővel tükrözik az idegenben élő ember vergődését, az érzelmihiány súlyos keservét, a XX. század embertelen torzulásait, a lélek erőzióját. A költő számára a vers valóban létszükséglet volt, mert meg akarta őrizni lelkileg, szellemileg magyarságát és annak legfontosabb kincsét, az anyanyelvet.

Kedves János! Búcsúznak olvasóid, barátaid és jómagam. Örök álmod legyen oly tiszta és békés, mint a „fénypor a fehér csúcsok felett.”

„*Vágyok, ami voltam
mielőtt megletem,
s oda térek holtan,
ahonnan születtem.*”

JÁNOSI ANTAL

Csokits János

Ha elmondom, mi történt velünk...
(részletek)

*Azt mondják, felejtssem el
anyámat, aki szült, apámat, aki nemzett,
mert él az Ember s a népek kihálnak,
felejtssem el a forradalmat,
a súlyt, miől guggolva él a nemzet,
felejtssem el, mi történt Budapesten,
Pécsett, Miskolcon, Magyaróváron,
hogy négykézláb hoztuk az országhatáron
a bevészert drága elvet,
mit most a Nyugat elvet
és azt kéri tőlem, legyek már végre józan,
felejtssem el a nyelvet,
beszéljek más nyelven, beszéljek másról,
hindukról, Holdról, haladásról,
békéről és a készülő
nagy összefogásról,
mert minden jobb lesz már holnap,
mondják a nagyhatalmasok,
csak én beszéljek másról,
ne hősről, árulásról,
Tarcáról, Recskről, Vácról,
Molotov-koktélos srácról,
mert úgy mondják, senkinek se használ,
ha elmondom, mi történt velünk
Győrött, Kanizsán, Kiskunhalasnál,
mi fájtnálunk mindenkinek,
Nagy Imrénék és Mindszentynek
ne esküdjek földre, égre,
megtízszult nemzedékre,
milyen új rendet
teremthet
a hűség,
mikor éznek, szívnek, karnak
szabad az egyszerűség,
de mondjak már búcsút végre
minden magyarnak,
bölcsőnek, ravatalnak –
hogy hallgassak:
ezt kéri tőlem szépen,
a történelem nevében,
a nagyhatalmak!*

...

...

...

*Beszélnek hozzám, biztatnak gyakran,
feledni nem tudok,
de élve maradtam –
ha kérdeznak, nincs mit felelni,
torkon ragad az iszony:
hazug jövőbe nézek,
holtak borából iszom.*

(1959)

Gyimes (olaj)

Liszt Ferenc bécsi évei

Folytatás az 5. oldalról

A fiatal Liszt, mint zeneszerző jelentkezett Anton Diabelli felhívására, aki versenyt hirdetett a bécsi zeneszerzők között egy keringő megzenésítésére. Az ismertebb zeneszerzők közül Schubert, Czerny, Hummel és Moscheles jelentkeztek műveikkel, Liszt egyperces zongoraművet adott be. 1824-ben, nyomtatásban megjelentették a beérkezett pályaműveket, köztük a 11 éves zeneszerző darabját is.

Másfél éves bécsi tanulás után, mivel Czerny már nem tudott újat tanítani neki, búcsút mondott a császári fővárosnak és Párizsba utazott. Büszke mesterei: Czerny és Salieri még ajánlólevelekkel is ellátták, mielőtt Párizsba távozott. Liszt a császárvárosból indult Európát meghódító körútjára, 1823 áprilisában egy koncerttel búcsúzott Béctől.

A bécsiek csak tizenöt évvel később élvezhették újra előadásait, amikor 1838 áprilisában a pest-budai árvízkárosultak javára adott egy jótékonyági koncert sorozatot, másfél hónap alatt kilenc alkalommal káráztatta el zongorajátékával, a fővárosi közönséget. 1839-ben újból visszatért Bécsbe, de a hatalmas érdeklődés miatt már nem hangversenytermekben lépett fel, a kétezzer személyt befogadni képes Redoutban rendezték meg a koncerteket. Ekkor adta ki a bécsi Haslinger kiadónál, a később méltán népszerűvé vált magyar rapszódiait, *Ungarische Lieder* címen.

A világsiker elragadta a neves zeneszerző és koncertzongorista Lisztet, így csak 1846-ban lépett fel újból Bécsben, amikor a bécsi Zenebarátok Társaságának nagytermében hét hangversenyt adott. A koncerteken a közönség nagy öröme, a „szabad fantáziák” keretében kívánsághangversenyeket rendezett. Már a koncert előtt felhívták a közönség figyelmét, hogy a hallani kívánt zenei témák iránti igényüket a pénztárnál lehet előre leadni.

Federico García Lorca

A lovas dala

Cordoba..

Távoli, árva, mostoha.

*Sötét lovacskán, nagy hold alatt,
olajbogyókkal tarisznyámban.
Bár ismerem az utakat,
sosem jutok el Cordobába.*

*A síkon át, szeleken át
sötét lovon, míg rőt hold virul,
Cordoba nagy tornyairól
halál tekint rám szótlanul.*

*Ó, milyen hosszú ez az út!
Kis lovam oly bátran halad!
Halál vár rám, nem érem el már
a cordobai falakat!*

Cordoba..

Távoli, árva, mostoha.

Gömöri György fordítása

Jegyzet: Federico García Lorca spanyol költő 1936-ban, röviddel a spanyol polgárháború kitörése után egy falangista osztag Granada közelében agyonlőtte. Radnóti Miklós több versében megemlékezett a háború egyik első költő-mártírjáról.

Az elbukott szabadságharc miatti bánatában és megbántott hazafias érzése miatt, csak 1858-ban ment újból Bécsbe, hogy az itteni magyar tisztelői számára előadja *Esztergomi miséjét*. A császári udvar ismerve a mester forradalom iránti rokonszenvét, ellensége-sen nyilvánult meg a tervezett koncert irányában, az udvari opera tagjainak megtiltották a részvételt az előadáson. Liszt azonban nem hátrált meg a nyílt kihívás elől, és Pest-Budáról hozatott magyar művészekkel hatalmas sikert aratott. Ekkor már sok kiadója működött a városban, jól fogytak a művei, például a Schubert-dalokból készült átiratait óriási példányszámban adták el, és sok személyes barátot is szerzett a város zenei körében. Amikor azonban az ötvenes években zeneszerzőként akart bemutatkozni, elég sok csalódás érte, lelkes hívek mellett komoly ellenzői is akadtak Bécsben..

Rangosabb zenei eseményekre azonban szívesen látták a világhírű mestert, így a Mozart-centenárium dirigálására kérték fel, majd élete utolsó korszakában időnként Bécsben is adott jótékonyági koncerteket, mint például 1877-ben, amikor Kaspar Zumbusch (1830–1915) szobrász alkotásának, a Beethoven-emlékmű felállításához gyűjtöttek pénzt.

A következő két évtizedben sokszor látogatott el Bécsbe, a már mélyen vallásos mester, általában a skót bencések belvárosi kolostorában szállt meg. Ennek az emléket – kicsit elrejtve –, a kolostor Helfersdorferstrasse-i szárnyának udvari oldalán, a mester domborműves képével díszített márvány emléktábla őrzi. Természetesen családi szálak is fűzték Bécshez, idős korában az ünnepeket gyakran töltötte egyik fiatal rokonánál, Eduard Lisztnél (1867–1961), aki később Ausztria első államügyésze lett, egyébként Liszt pénzügyeit kezelte, valamint megírta híres rokona életrajzát: *Franz Liszt. Abstammung, Familie, Begebenheiten*. (Liszt Ferenc származása, családja és esetei, Wien-Leipzig, 1937).

Az egykori lakásai közül, csak a Weihburggasse 3. és a Postgasse15. alatti házak maradtak meg. Liszt bécsi emlékét a fentebb említett emléktáblán kívül, egy kisebb, rövid utca és egy koncertterem elnevezése hirdeti.

BIKFAI GEZA

Cseh Károly

NYÁRUTÓ

*Égő gaz meg a babszár
első felszálló füstjével
már a nyárutó áldoz
kegyhelyesül a kert alja.*

*Füvein loppal ott jár
pár hüvös istennő éjjel,
s egyikük majd az álmos
égboltot fent észre nyitja.*

A **kolozsvári KORUNK** c. folyóirat júliusi számát nagyrészt **Bibó István** emlékének szentelte. Számos tanulmány foglalkozik Bibó eszméivel, de különösen érdekes az a vázlat, amihez **Molnár Gusztáv** írt bevezetőt, s amelyik Bibónak az 1967-es arab–izraeli háború utáni béke-javaslatait tartalmazza. Ezen és több más tanulmányon kívül figyelemre méltó a lapban **Szálinger Balázs** „Bibó” c. verse, amelyben emléket állít a huszadik század egyik legnagyobb magyar politikai gondolkodójának.

Mária Terézia visszatér

Úgy tűnik, hogy nemcsak a könyveknek, hanem a szobroknak is megvan a maguk sorsa. Mária Terézia pozsonyi szobrára mindenesetre érvényes ez. Történelmi ismereteinkből tudjuk, hogy a huszonhárom évesen ebben a városban királynővé koronázott uralkodónó éppen Pozsonyban indította meg annyira a magyar főurakat, hogy azok kivont karddal ígérték meg neki támogatásukat. Vitam et sanguinem! Életünket és vérünket! – hangzott a híres felajánlás. Történt mindez 1740-ben, amikor a fiatal uralkodónó apját gyászolva, feketében, a gyermek II. Józseffel, a későbbi kalapos királlyal a karján megjelent a pozsonyi országgyűlésen, és az ott jelenlevő magyar hazafiaknak értésére adta, hogy a cseh, magyar, bajor, porosz hatalmak vádaskodása, acsarkodása miatt, akik nem bírtak belenyugodni, hogy egy szerintük gyöngé nő kezére került a hatalmas birodalom, egyedül bennük bízik. Később a „gyöngé” nő bezonyította, hogy képes a feladatra, amiben pedig bizonytalannak vélte magát, arra jó érzékkel megnyerte birodalma legképzettebb szakembereit.

Pozsony mindig tisztelettel emlékezett Mária Teréziára, hiszen uralkodása idején a város hatalmas fejlődésnek indult, és ő maga ugyancsak erősen kötődött hozzá. 1892-ben Pozsony városa megbízta a város szülöttjét, az akkorra már komoly sikereket elért Fadrusz Jánost egy monumentális, az uralkodónót ábrázoló márványszobor megalkotásával. A mű 1897-re készült el, bámulatos szépségével mindenkit elragadott. A történelmi Koronázási dombon nyert elhelyezést, a régi pozsonyiak úgy emlegették, ennél szebb alkotás nem díszítette még a várost. A carrarai hófehér márványból készült lovasszobor azonban szomorú és máig felfoghatatlanul értelmetlen véget ért. A cseh legionáriusok 1921-ben szétrombolták, darabjainak egy része ismeretlen sorsra jutott, voltak, amelyeket sikerült megmenteni és évek, évüzeked múltán innen-onnan előkerültek. Tény, hogy a pozsonyiak soha nem nyugodtak bele ennek a szobornak az elpusztításába, és nem is tudták elfogadni a rombolás indoklását. Persze, velük együtt egyetlen jóérzésű ember sem, legyen bármilyen nemzetiségű! De milyen indok is lehetne helytálló és meggyőző egy műalkotás megsemmisítése?

Az 1990-es években aztán felerősödtek a hangok, egyének és testületek, egyesületek is tervezték, követték a szobor újjáalkotását és felavatását. Akkor azonban ez nem valósult meg. Annál öröndetesebb viszont, hogy lovasszobra ismét díszítheti a várost, és a lakosság dönthet majd róla, hogy ugyanazon a helyen álljon-e, ahol eredetileg.

A szobor visszaállításában, elkészíttetésében, az ehhez szükséges pénzösszeg biztosításában döntő szerepe van a Pozsonyi Városszépítő Egyesületnek, amelynek ügyvezető igazgatója Maroš Macuha. Ő és munkatársai évek óta szorgalmazták, hogy a mű arra a helyre kerüljön vissza, ahol eredetileg állt. Ott most Bártfay Tibor ismert szobrász alkotása, Ludovít Štúr szobra áll. Az ügy tehát bizonyos köröket, bizonyos egyéneket érzékenyen érint, és ahogy vannak a dolognak értelmes szorgalmazói, ugyanígy vannak bőszen ellenzői is. Vannak, akik eleve elítélik, hogy egy Habsburg uralkodóra visszakérüljön Szlovákia fővárosába, és vannak, akik nehezteléssel veszik, hogy Štúrnak és követőinek szobrát áldozzák fel egy Habsburg uralkodó szobrának. Ebben a vonatkozásban érdekes a szobor-

együttműködőjének, Bártfay Tibor szobrászművésznél véleménye, aki úgy nyilatkozott, hogy egyáltalán nincs ellenére, ha műve innen egy más, az egyesület által javasolt helyre kerül. Azzal indokolta véleményét, hogy az ő modern stílusú műalkotása nem is igazán illik a neobarokk Vigadó és a többi, stílusukban évszázadokra visszanyúló épületek közé. Ugyanakkor persze akadnak, akik azt hangoztatják, hogy ez a szoborcsoport zárandóképpé vált és a Szabadság térré való áthelyezésével az ábrázolt személyiségek történelmi szerepét is csökkentenék, úgymond dehonesztálnák. Mindenesetre elismerést érdemel, hogy értelmes, tisztánlátó fiatalok vették kezükbe az ügyet, akiktől távol áll az elvakultság, mentesek az ellenségeskedéstől, jószándékú ügybuzgalommal munkálkodnak.

Ennek eredményeként mutatták be szeptember elején a pozsonyi Duna-parton a Fadrusz szobor háromszorosan kicsinyített mását. Ha megfelelően alakul a helyzet, ennek a szobortervnek immár háromszoros nagyságban elkészülő változatát szeretnék körülbelül két év múltán felállítani. Szavazásra szótoltatták fel az embereket, kérdőíven, de interneten is lehet szavazni. A kérdések a következők:

Egyetértének a szobor változtatának eredeti helyén való felállításával, ezzel egyértelműen javasolják a Štúr szoborcsoportot az eredeti helyén hagyni? Ellenezzük-e Mária Terézia szobrának felállítását Pozsonyban, hiszen az nem egyezik az eredetivel?

A döntés tehát a lakosság, Pozsony polgárainak kezében van. Az alkotás elkészítéséhez a Pozsonyi Városszépítő Egyesületnek megvan az anyagi fedezete, ám ha valaki hozzá kíván járulni a költségekhez, megteheti. Az egyesület a Postabankban számlát nyitott, amelyre bárki bármekkora összeget adományozhat.

Az eredeti szobor háromszoros kicsinyítésű másolata egy fiatal szobrászművésznő, Martina Zimanová alkotása. Másfél évig dolgozott a művön, és az alkotás leleplezésekor elmondta, hogy a kezdet nem volt könnyű számára. Hihetetlen, de csak nagy körülménnyességgel jutott hozzá az eredeti szoborról készült korabeli fényképekhez. Érdekesként említette, hogy már-már elvetette a gondolatot, hogy talál olyan felvételt, amely hátulról örökölte meg a szobrot, mert ez nagyban segítette volna munkáját, és éppen akkor Budapestről előkerült egyetlen ilyen fotó. Neki ez döntően fontos volt műve megalkotásához. Nem volt egyszerű a kivitelezés sem, a gipszből készült művet állandóan nedvesen kellett tartani, öntözni, majd erre került a márványborítás. A bemutatott makett egyedül az uralkodónót ábrázolja lovon ülve, hogy az eredetinek megfelelően a többi alak is odakerül-e mellé, az majd elvállik. Most már mindenképpen megszületik a mű, az alkotónak két év áll rendelkezésére munkájához. Akár az eredeti helyre, amely a legszerencsésebb lenne, akár máshová, de Mária Terézia lovasszobra visszatér Pozsonyba. És bízzunk benne, hogy soha nem jönnek olyan idők, amelyek bármilyen okból, különösen nem gyűlöletes elvakultságból, nacionalista erőfőgatosból műalkotásokat tesznek tönkre, és talán a graffitisek, az önjelölt álművészek vagy felelőtlen kamaszok is megkímélik az előreláthatóan remeknek ígérkező művet!

BENYÁK MÁRIA

A Komáromi Magyar Pedagógiai Iskola megalakulásának 60. évfordulójára

A múlt század ötvenes éveinek elején számos új magyar óvoda kezdte meg működését Dél-Szlovákiában, ezért szükségessé vált a magyar nyelvű óvónőképzés biztosítása.

Az első magyar óvónőképző 1951. szeptember 1-jén nyitotta meg kapuit Komáromban a magyar gimnázium épületében. Szlovákia magyarul a régiójából 50 lány kezdte meg tanulmányait az óvónőképző két osztályában. Eleinte közös igazgatóság alatt működött a gimnáziummal. Az első két év nehézségeinek leküzdése után kikerült a gimnázium gyámsága alól, és önálló középiskolává vált. Az óvónők képzésére szolgáló Magyar Tannyelvű Pedagógiai Iskola első igazgatójává dr. Turczel Lajost nevezték ki, aki újjászervezte a tantestületet, és céltudatosan emelte az iskola színvonalát. Az óvodai nevelés célkitűzéseinek figyelembevételével új tantervet dolgozott ki. Kijelölte a pedagógiai iskola feladatait, melyeknek alapján nagyobb hangsúlyt helyeztek a szaktantárgyak oktatására: a zenéi nevelésre, zongorajátékra és a képzőművészetre. A képzés célja az volt, hogy az óvónő ne csak az iskolában, hanem az élet legkülönbözőbb helyzeteiben is helyt tudjon állni. Az általános, az elméleti és a gyakorlati képzés szerves egységei alkottak. A legfontosabb tantárgy a magyar nyelv és irodalom volt, szakmai szempontból pedig a pedagógia. Az óvónő-jelöltek az általános ismereteket, a szaktudást, a tudás közlésének módszertanát és a pedagógiai lélektant nem-

csak elméletben sajátították el, hanem az iskola példájából is. Ebben a sajátos életforma és az 1954-ben újonnan kinevezett októ szellemű igazgatónő, dr. Zsombor Miklósné (Homma Jolán) és a tanárok egyaránt szerepet vállaltak. Dr. Zsombor Miklósné munkássága, elhivatottsága, s a szülőföldhöz való ragaszkodása példaképpé szolgált tanítványainak. Elévülhetetlen érdemeket szerzett a szlovákiai magyar óvónők képzés terén.

Az iskolai és az iskolán kívüli tevékenység egymásra épülő rendszere magas fokú általános műveltség megalapozását tette lehetővé. Az óvónőképző életében fontos szerepet játszott a művészeti nevelés. Működött itt színjátszó kör, énekkar, táncsoport, melyek aktíván részt vállaltak a város és környéke kulturális életében.

Tíz év után sajnos az óvónőképző bezárta kapuit, s ezzel Komáromban végleg megszűnt a magyar óvónők képzés. Az intézmény működésének ideje alatt több mint 400 óvónőt adott a szlovákiai magyar óvodáknak.

A végzett növendékek többsége óvónőként tevékenykedett, de voltak, akik közülük főiskolai vagy egyetemi oklevelet szereztek, és az alapiskola alsó vagy felső tagozatán, sőt egyetemen is tanítottak. Egyesek fordítóként, gyógypedagógusként, képzőművészként folytatták tevékenységüket.

Dr. KÖRTVÉLYESI RÓZSA PIROSKA

MI - HOL - MIKOR?

Kulturális kaleidoszkóp

Alsó-Ausztria

Russell Maliphant és Sylvie Guillem: Push, modern tánc – St. Pölten, Festspielhaus, Großer Saal; okt. 8.

Portrait of a dancer; Lutz Förster szólóestje – St. Pölten, Festspielhaus, Großer Saal; nov. 18.

Herbert Achternbusch: Susn, színmű, premier – St. Pölten, Landestheater; okt. 28.

Eugène Labiche, Elfriede Jelinek: Die Affäre Rue de Lourcine, színmű – St. Pölten, Landestheater, Theaterwerkstatt; nov. 19., 29., dec. 10., 15., 16., 2012. jan. 11., 14.

Ideje cselekedni, kiállítás – Krems, Kunsthalle; nov. 27. – 2012. febr. 19.

Gyerünk a múzeumba! 10 éves a Karikatúramúzeum, kiállítás – Krems, Karikaturmuseum; szept. 30. – 2012. ápr. 4.

„A történet” és „Gyűjtött sokrétűség”, 100 éves az Alsó-Ausztriai Tartományi Múzeum, két kiállítás – St. Pölten, Landesmuseum; 2012. ápr. 15-ig és 2012. nov. 20-ig

Idegen tekintetek, kiállítás – Stein, Kunstraum; 2012. márc. 4-ig

„Boszorkány. Varázslat.”, Boszorkányok - Mítosz és valóság/ Három szín - Mágia, varázslat és titok, kiállítás – Mistelbach, Museumszentrum és Asparn an der Zaya, Urgeschichtemuseum; nov. 30-ig
Velence – Tengeri hatalom, művészet és karnevál, kiállítás – Schloss, Schallaburg; nov. 6-ig

Bécs

P.I. Csajkovszkij: Anyegin, opera – Staatsoper; okt. 1., 4., 6.,

G. Puccini: Madama Butterfly, opera – Staatsoper; okt. 7., 10., 13.

F. Taglioni, P. Lacotte: La Sylphide, balett – Staatsoper; okt. 26., 29., nov. 5., 7., 12.

Oscar Wilde: Dorian Gray, színmű – Burgtheater - Vestibül; okt. 11., 28–30.

R. Hutchinson: Mondlicht und Magnolien, színmű – Volkstheater; okt. 3., 13., 24., nov. 14.

Loriot-Meisterwerke: Warum Frauen und Männer nicht zusammenpassen!, színmű – Stadttheater Walfischgasse; okt. 1., 14., 25., nov. 6., 26

Téli mesék, kiállítás – Kunsthistorisches Museum; okt. 18. – 2012. jan. 8.

Gustav Klimt és Josef Hoffmann, kiállítás – Unteres Belvedere; okt. 25. – 2012. márc. 4.

Egon Schiele: Melankólia és provokáció, kiállítás – Leopold Museum; 2012. jan. 30.

Dante látomása: A poklon keresztül a fénybe, kiállítás – Dom Museum; 2012. jan. 28.

René Magritte, kiállítás – Albertina; okt. 21. – 2012. jan. 22.

Intim tanúk, kiállítás – Hofmobiliendepot; 2012. jan. 22-ig

Vanity Fair, divatfotó-kiállítás – Kunsthalle; okt. 21. – 2012. febr. 12.

Bigger than life, kiállítás – Jüdisches Museum; okt. 19. – 2012. ápr. 15.

A kosztüm varázsa, színpadi ruhák és kellek, kiállítás – Österreichisches Theater museum; dec. 12-ig

Az operett szisztémája, az erkölcsöt veszélyeztető operett Bécsben 1858 óta, kiállítás – Österreichisches Theatermuseum; dec. 1. – 2012. szept. 24.

Richard Strauss – Arnold Schönberg, kiállítás – Arnold Schönberg Center; dec. 23-ig
Hiroko Inoue: Inside Out, kiállítás – Museum auf Abruf; nov. 18. – dec. 15.

Ignác Bizmayer, kerámiakiállítás – Museum für Volkskunde; okt. 26. – 2012. febr. 12.

Claire Hooper, kiállítás – MUMOK Museum moderner Kunst Stiftung Ludwig; nov. 18. – 2012. jan. 8.

„Ein Kind im Wartezimmer der Polizei oder Die Filiale der Hölle auf Erden“, Ernst Konarek, Joseph Roth műveiből olvas – Stadttheater Walfischgasse; okt. 9.

Burgenland

L. King: Ikarus und Newton, modern tánc – Güssing, Kulturzentrum; nov. 25

J. Kerr: Mary, Mary!, színmű – Jennersdorf, Kulturzentrum; nov. 5.

Margarethe von Trotta: Die verlorene Ehre der Katharina Blum, színmű – Güssing, Kulturzentrum; okt. 7., Mattersburg, Kulturzentrum; okt. 8., 9.

A. Lindgren: Winter in Lönneberga, gyermekszínház – Oberschützen, Kulturzentrum; dec. 3., Mattersburg, Kulturzentrum; dec. 4.

Liszt Ferenc-koncert, hangverseny – Güssing, Kulturzentrum; okt. 15.

Liszt Ferenc műveiből Boris Bloch előadásában, hangverseny – Raiding, Lisztzentrum; okt. 19.

Liszt Ferenc. A zongora boszorkányos mestere, kiállítás a Lisztomania keretében – Eisenstadt, Landesmuseum; nov. 11-ig

Nemzetközi Liszt Ferenc Szimpozion – Oberschützen, Kulturzentrum; okt. 28.–30.

Felső-Ausztria

Elfriede Trautner: A kettőtört idő, kiállítás – Linz, Lentos Kunstmuseum; nov. 18. – 2012. febr. 5.

Joachim Brohm: Color, kiállítás – Linz, Landesgalerie; nov. 10. – 2012. febr. 19.

Pimp your collection: Cars you drive me art, kiállítás – Linz, Landesgalerie; nov. 10. – 2012. jan. 1.

Karintia

Szigorúan geometrikus, kiállítás – Klagenfurt, Museum moderner Kunst; nov. 27-ig

Salzburg

Ars Sacra, kiállítás – Salzburg, Salzburg Museum; 2012. jan. 29-ig

Gotika, kiállítás – Leogang, Bergbau-& Gotikmuseum; okt. 30-ig

Krimifestivál – Fuschl am See, “Seegartl” im Fuschlseebad; okt. 26.

Stájerország

Stájer Ősz, fesztivál, tánc, zene és irodalom – Graz, Helmut-List-Halle, Orpheum, Festival-distrikt, ...; okt. 16-ig

Az étkezés kultúrája, kiállítás – Stainz, Schloss Stainz; okt. 30-ig

Idő-Idő-Idő, kiállítás – Graz, Volkskundemuseum; okt. 26-ig

Gyűjtőszenvedély, kiállítás – Admont, Stift; nov. 6-ig

Hans Hollein, kiállítás – Graz, Neue Galerie; nov. 27. – 2012. ápr. 9.

„A tudás kertje”, egy kétszáz éves kert Grazban, kiállítás – Graz, Botanischer Garten, Gewächshäuser; nov. 30-ig

Az istenek visszatérése, közös kiállítás a Berlini Állami Múzeummal, kiállítás – Leoben, Kunsthalle; nov. 1-jéig

A művészet öngyilkossága? – a művészet fejlődése 1800-tól máig, kiállítás – Graz, Neue Galerie; nov. 27. – 2012. szept. 2.

Antje Majewski, kiállítás – Graz, Kunsthau; okt. 1. – 2012. jan. 15.

Hauntings – Ghost box media. A drót a túlvilágra, kiállítás – Graz, Kunstverein, Medienturm; nov. 19-ig

Új múzeum: Bruseum. Egy Günter Brus Múzeum – Graz, Neue Galerie, Bruseum; megnyitó: nov. 26.

Tirol

Üveg és fény, üveg-kiállítás – Innsbruck, Zeughaus; nov. 25. – 2012. márc. 18.

A középkor műkincsei, kiállítás – Innsbruck, Ferdinandeum; 2012. jan. 15-ig

Ladinia, kiállítás – Innsbruck, Volkskunstmuseum; nov. 6-ig

Az elmúltat megkívánni, kiállítás – Innsbruck, Galerie im Taxispalais; okt. 15. – dec. 4.

Vorarlberg

Valie Export, kiállítás – Bregenz, Kunsthau; okt. 29. – 2012. jan. 22.

Hate Radio, kiállítás – Bregenz, Kub Arena; okt. 29. – 2012. jan. 22.

A Vorarlbergi Tartományi Múzeum előrelátólag 2013-ig átépítési valamint újrátépítési munkálatok miatt zárva lesz.

Európa ajánlat

L'Europe des Esprits ou la fascination de l'occulte 1750–1950, kiállítás – Strasbourg, Musée d'Art Moderne et Contemporain, 1, place Hans Jean Arp, Franciaország; okt. 8. – 2012. febr. 12.

Öt kontinens egy ajánlat

Dans l'intimité des frères Caillebotte, [Gustave Caillebotte, festő, fivére Martial Caillebotte, fotóművész, zeneszerző és zongoraművész], kiállítás – Québec City, Musée National des Beaux-Arts du Québec, Parc des Champs-de-Bataille, Québec G1R 5H3, Kanada; okt. 6. – 2012. jan. 8.

Válogatta HOMONNAY LEA

VERSEK A MAGÁNYRÓL

Áldott Magyarország, jövel!”
(Csokonai)

A Nyugat költői szerettek elzárkózni, magányba vonulni.

Juhász Gyula „magányos úton” szeretne házat építeni, „magányos parkban” elmerengeni.

Babits Mihály „holt profétaként visszahúzódni vágyik a hegyre, a maga szigetére, távolra az „alacsony tömegtől” (In Horatium). De ezt a magányt feloldotta a betegség és a félelmetes kor. Nyíltan szólnia kellett Jónás profétaként, „mert vétkesek közt cinkos aki néma.”

Dsida Jenő egy felejthetetlen pillanatot őriz meg Nagycsütörtökön című versében a kocárdi várteremben keserű magányosságában, küszködő lélekkel és testtel, amikor „Péter aludt, János aludt, Jakab aludt, Máté aludt, és mind aludtak.” Ő pedig szeretne néhány jó szót váltani jó emberekkel. Tóth Árpád Meddő órán című végtelenült tömör soraiban vall a magányáról:”Magam vagyok. / Nagyon. / Kicsordul a könnyem. / Hagyom.” Az irodalmi köztudatban sokáig úgy maradt meg, ahogyan magáról vallott: „Vézna, szánalmas figura, én.” A tüdőbeteg költő „új tavaszig vagy a halálig” számítja napjait – takarodót fújva, elkeseredve, mert „elég volt a vágta”. Radnóti Miklóst a fasiszta kor zárja kényszerű magányba, „szögesdróttal” beszegett rabságba, a Lager Heidenaua Zagubica fölött a hegyekben 1944-ben. A’ la recherche...

című versében a régi szelíd estékre, barátokra és fiatal feleségére emlékezik, miközben a „szabadság angyalába” is fogódzik.

A magány is sokféle, jó és rossz, keresett és rákényszerített, a szabadság korlátlansága és a börtön félelmetes falai közötti magány. Más és más Martialis, Magny, Herrick, Leopardi, Keats, Eminescu, Rimbaud és mások magánya. Feltétlenül idéznünk kell Goethe híres versét, a Vándor éji dalát, melyet magyarra szinte „versenyben” fordítottak a költők. Talán Tóth Árpád szavaival szól a legszebben: „Immár minden bérce / csend ül, / halk lomb, alig érzed, / lendül: / sóhajt az éj. / Már búvik a berki madárka, / Te is nemsokára / nyugszol, ne félj...”.

A költő magánya különösen sokszínű: felfedezheti távoli költőirsait, félig azonosul velük (Juhász Gyula: Ovid levele Júliához). Van úgy, hogy a gondolatiság, a filozófia szólal meg verssoraikban, amikor pl. Marcus Aureliusról írtak. Máskor pedig távoli tájak, elérhetetlenül messzi országok szépségén merengenek (Juhász Gyula: Japánosan). De idézhetnének Babits Mihály sorait is Messze... messze című verséből: „ Svájc. Zerge, bércek, szé- dület. / Sikló. Major felhők felett. / Sötétzöld völgyek, jégmező: / harapni friss a levegő.” A magány szikláján címmel jelentette meg az erdélyi Gellért Sándor verseit, hiszen életének jelentős részét a távoli kis faluban, Mikolán töltötte el.

Sok költő elkeseredve magányában, betegségé-

ben a Halálhoz fordul. A saját betegségét elemzi, az ismeretlen halállal barátkozik. Juhász Ferenc hatalmas költői világában Az éjszaka képeit keresi. Másol magányában A halottak királyaihoz fordul. Ady Endre utolsó fényképe című versében így vall az elmúlásról: „ Fáj az istent roncokban látni, a kozmosz-szívút a művén merengeni.” Babits az Ősz és a tavasz között című versében a táj őszi-téli hangulatától jut el a vers keserű hangú refrénjéhez: „Öh jaj, meg kell halni, meg kell halni!”.

A magány köpenyébe burkolódzó költők olykor szorosan begombolják, bekapcsolják Magányukat. Nem lépnek tovább, eltűnődnek. A külső forma, a stílus válik fontosabbá. A dal műfaja mellett manapság felfigyelhetünk a gyakori vers-töredékekre, befejezetlen verssorokra, vers-sóhajokra. A magány oldása a megszólalás, a vágy, a szerelem, egy gondolat kifejezése. Illyés Gyula A semmi közelít című hátrahagyott versei között sok a töredékes vers – pl. „Töredékről töredékre, töredékről töredékre”. A betegséggel és a halálközelséggel küszködő költő pár verssorban fogalmaz: „Agyamban / folyvást magamban?”. Vagy: „Már csak a nyugtatók / nyugalma nyugtalanít.” Egyik keserű versével, a Hült helyemmel búcsú- zunk Tőle: „A fogalmakat elfeledem, / Szítál szor- galmasan agyam. Azt tartja meg csak, ami van? / Így – mert mi a lételem? - / Így már én se kellek már nekem.”

SZEKÉR ENDRE

Nemzeti eposzunk angol fordításban

Nemrég jelent meg az USA Maryland államában született fiatal Kőrössy László kiemelkedő munkája, Zrínyi Miklós *Szített veszedelmének hiánypótló angol változata*, a Catholic University of America gondozásában igen tetszetős formában. Egyrészt valamelyest meglepő, hogy egy 25 éves fiatalember, akinek jobb dolga is akadna, ekkora magyar vonatkozású vállalkozásba kezdjen, különö- sen, hogy már az édesapja is Amerikában látta meg a napvilágot. Másrészt megnyugtató és örömteli is, hisz ez azt bizonyítja, hogy vannak még a diaszpó- rának tartalékai, olyan gyermekek és unokák révén, akiknek magyar gyökerei még nem szakadtak el.

Kőrössy László tulajdonképpen csak szórakozás- ból, szabadidejében kezdett el foglalkozni a terje- delmes mű fordításával, eleinte nem is gondolt arra, hogy ebből valaha könyv lesz. A munka aztán egyre inkább magával ragadta és idővel szenvedé- lyévé vált. Több, mint két éves fáradozása gyü- mölcsözőnek bizonyult, rangos egyetemi kiadó vállalta a megjelentetést.

A remek fordítás mellett igen értékes Gömöri György bevezetője is, aki a korabeli politikai hely- zet és barokk költészet kereteibe helyezi a művet.

A fordításról tudományos igényű leírás is készül, mely az *American Hungarian Educators' Associ- ation* (AHEA) elektronikus folyóiratának 2012-es számában jelenik majd meg. Csakis gratulálni le- het ifjú honfitársunknak a szép és egyedülálló tel- jesítményhez!

A kötet adatai: Miklós Zrínyi: The Siege of Sziget. Translated by László Kőrössy, with an introduction by George Gömöri. The Catholic University of America Press, Washington, D.C., 2011. 267 oldal.

DR. TÓTH GERGELY, Berkeley, Kalifornia

JELEN SZÁMUNK KÉPEI

Hogy mi a művészet? Talán az emberi lélek. Az embernek lelke, öröm, fájdalom, szenvedés. Minden, ami az anyagon kívül-belül található. A megfoghatatlan. Leképezni lehetséges, má- soknak átadható, de a lélekmagocskát átültet- ni, nem. Egy alkotás olyan, mint a kimondott szó. Gondolatot közvetít. Szándék mások bevo- nására. Egy beszélgetés –én kezdem, te folyta- tod. Ha nem teszik amit mondok, nem vála- szolsz. Esetleg véleményt mondasz. Falra akasz- tasz, valahol elhelyezel, könyves polcra teszel, velem élsz. Vagy eltaszítasz magadtól. Társak vagyunk. Ha meghalsz, engem megöröklő va- laki. Ha nem, elkallódom. Megsemmisülök.

Egyszeri voltam és megismételhetetlen.

Gyalai Béla 1951-ben Tiszavárkonyban szü- letett. Jelentősebb egyéni tárlatai harminc kö- rül, kollektív kiállítások szintén. Hétszer része- sült kitüntetésben.

Absztrakt festészetet két irányzat jellemzi. Az egyik az *Alla-prima*, egy egyedi festőstílus, ahol elmarad az alapozás az előrajzolás. A má- sik a *Plein air*, ami a 19. század második felétől jött divatba, és nem más, mint a szabadban való festés és a látvány hangulatának megörökíté- se. Újságunk hasábjain ez utóbbiak közül te- szünk közzé néhányat. Formáival és színvilá- gával követi a rend szabályait. Távol tartja magát a *modern kortárs művészet* stílusától. Ér- dekes jelensége a mai magyar festészetnek.

Képeit legutóbb önálló kiállítás keretében 2011. szeptember 16-tól október 2-ig tekinthet- te meg a közönség az Alsó-ausztriai *Hollabrunn- ban a GrenzArt* galériában.

Közvetlen irodalmi környezetem

Édesapám a II. világháború vége felé a germes- hauseni kolostorba került halálos betegen a tábori kórházzal. Felgyógyulását követően hazaszeretéből szökött haza. Ennek ellenére felejthetetlen fogadtatás- ban részesült: teljes éjszakát tölthetett a kapuvári rend- őrségi fogdában... Beleunva abba, hogy karrierjét tör- te ketté a hazánknban is meghonosodott szovjet típusú rendszer, megbeszélte egy soproni teherautó-sofőrrel, hogy az utolsó fordulóban átszállítja Ausztriába a mi családunkat az övével együtt. Féllesztendő múltam 1956 viharos őszén. Babakocsiba besomagolva, a szü- leimmel együtt álltunk a Balfi utca 22. számú, műem- lék-jellegű ház boltíves kapualjában, Schubert nagyma- mám lakása előtt. Szüleim elbeszéléséből tudom, hogy a búcsú pillanataiban dőlt el a sorsom, mert eleredtek a nagymama könnyei. Zokogott: „*Hova vinnétek ezt az aranyos kislgyereket?*”

Így történt, hogy „kalandvágyból itthon marad- tunk”. Ez a tény adott alkalmat arra, hogy 1974-ben, a főiskolai felvételiztető bizottság elnöke megkérdezhe- se tőlem: „*Olvasluk verseit a Vas Népeben, de mond- ja, maga miért nem KISZ-tag?*” Erre a történelmi kér- désre akkor nem tudtam jól felelni. Nem lettem tanár. Könyvesbolti eladóként kezdtem a felnőttésgemet Győrött, majd kisebb lapoknál sínylődvé próbáltam íráskész-ségemből megélni, s korosodó szüleimet tá- mogatni. Pártonkívüliként szerkesztő nem lehettem, noha a szakmai képességem megvolt. Ám 1990-ben, egy akkor induló magazin egészségügyi és szépirodal- mi rovatokat gondozó szerkesztőségvezetőjévé válhat- tam egyszerre, de sajnos az ötvenezer példányban megjelent országos magazin (anyagi támogatottság hiányában) egy esztendőn belül megszűnt. Azóta sza- badúszóként, többnyire könyvek szerkesztésével fog- lalatoskodva figyelem, hogy a különféle pártérdekek szerint lavírozva zűmmögő hazai sajtó hogyan épül le, keresettsége miként gyérül. Szépirodalmi szempont- ból mindenképpen, hiszen a magyarországi napilap- ok évek óta száműzték a szépirodalmat, egyáltalán nem közölnek verset, novellát. A polgári hetilapnak ígérkezett *Nagyítás* rövid időn belül kiszenvedett, s egyre több szépirodalmi folyóirat képtelen szerzőinek tisztességes honoráriumot fizetni. Egy folyóirat főszer- kesztője az ellehetetlenülés veszélyéről panaszkodik, mert megvonta támogatását a megye, az előfizetők száma sem növekszik. Nos, amikor abban a megyében már az intézmények (iskolák, szociális otthonok) ebéd- ellátását végző cég munkáját hosszabb ideje nem fize- tik ki, miért csodálkozunk, hogy a szellemi táplálékra sem telik? Márpedig, aki nem ehét, az előbb-utóbb be- teg lesz, éhen hal. Hasonlóan aggasztó tüneteket okoz- hat hosszú távon a szellemi táplálék hiánya is.

Vajon tisztában vannak vele, hogy mekkora bűnt követtek el, akik kirekesztették a „nemes irányú érte- keket őrző” kortárs irodalmi termést a napilapok ha- sábjairól, a rádiókból, és a televíziókból? Elgondolni is rossz, hogy miféle társadalom épülhet a művésze- tek jó erkölcsöt hangoztató, lelket erősítő hatásának hiányában. Monoton robotlélekkel vegetáló emberi- ség képződhet csak a versek, novellák, regények és színdarabok nélkülözésével. Hogyan várható erkölcsi megújulás a művészetek, a művészek szélesebb körű megbecsülése nélkül?

A Kossuth Rádió (MRI) egyik hajnali műsorában hallottam Pomogáts Béla egyáltalán nem kertelő nyi-

latkozatát az irodalom szerepvészteséről, hogy kiszor- ult a közéletből, mert a politika sem tart rá igényt, az emberek a mindennapi megélhetésük előteremtésével vannak elfoglalva, kevésbé olvasnak. Az Írószövetség egykori elnöke hangoztatta: A rendszerváltozás előtt 75 ezer példányban kelt el egy regény, ma jó, ha ezer- ezeröt száz példány fogy kortárs szépirodalmi műből. Majd hozzáfűzte: Megfontolandó, hogy az erőszakol- tan elterjedt művészeti áramlatoknak van-e létjogo- sultságuk, hiszen az olvasóközönség – a legfontosabb értékmérő – nem fordult iránnyukba.

Amikor Orbán Viktor miniszterelnök beszédét hall- gattam a nagytétényi katolikus plébánia előtt állva a helyi Országzászló felavatásakor tartott ünnepségen, akkor hitetlen úgy gondoltam, hogy a miniszterelnök gondolataival felvázolt szép jövő – látva a pissenés- nyi hangot nem adó, fegyelmezetten álló tömeget – indokolt reménye rendet teremthet a lelkekben is. Tapasztalva azt az erkölcsi fertőt, ami a televízió híradásaiból ömlik rám estéről estére, elgondolkodtat a reményt illetően. Megosztódott a nemzet. A piszkáló- dás, a másik ember iránti szentvelenség vagy gyűlölet gyökerestől való kiirtása legalábbis hosszadalmas köz- munkának tűnik. Különösen úgy, hogy a gazdasági vál- ságra történő hivatkozás nem engedi meg az érdemes írói tevékenység produktumainak érvényre jutását. A könyvek drágák, sok érdeklődő számára elérhetetle- nek, ráadásul magam is tapasztalom, hogy a kiadók a „nemes irányú értékeket őrző” kortárs hazai irodalmi alkotások „fényre bábáskodásában” nem sürgöl- ködnek.

Kedvenc olvasmányom Gárdonyi Géza Én magam című könyvének Az író és a nemzet című fejezete, két- ségkívül a nemzet nagy gondolat-tárának lényegi ré- sze. „A nemzet jelene a nemzetgazdaság és politika erején áll. Jövődjője az irodalom erején.” – állítja Gárdonyi, majd hozzáteszi: – „A nemzet vezérei a tör- ténelem feljegyzései szerint vagy rombolók voltak, vagy alkotók. Az írók is vezérek.” A strukturált celebek, debil közszereplők idióta világa mégis, mint- ha ellenükben szólna. Gárdonyi rangsort vázolt fel a nemzeti kultúrában: teremő művészet, utánzó mű- vészet, reprodukáló művészet. „Jellemző a mi kultú- ráink vezetőire, hogy a legutóbb gonddal és költséggel melyik művészetet ápolják” – fűzi a rangsorhoz. Azt is megjegyzi: „A magyar kultúrát elsősorban a nemes irányú irodalom fejleszti. [...] Az aranyat termő bú- zát mi, írók hintjük el.”

„Irodalmi kerületeket kellene csinálni az országban, csakúgy, mint ahogy politikai kerületek is vannak. A kerületek központja a város legyen. A tagok olvassa- nak, művelődjenek”. Elhangzott már politikus szájá- ból az utóbbi évtizedekben: „Minek ennyi költő?”. Ám erre mi, költők azt felelhetjük: Minek ennyi politikus! Érdekel itt valakit az írói lelkiismeret lángja s maga a művész életben tartásának széleskörű ügye? – fogal- mazom a feltorlódo kérdés. Miközben Gárdonyival együtt pontosan tudom: „A tudós akkor dolgozik, mi- kor *akar*. A művész akkor dolgozik, mikor *lehet*. Az *akar*at az óramutatóra néz. A *lehet* a lángot várja a magasságból.”

Így történhetett, hogy idáig harmincnyolc éves al- kotói időszakom alatt mindössze elenyésző összeget sikerült keresnem, állandó jövedelem nincs, egyre több lap képtelen közölni kézirataimat. Minimális ke-

resményemet baráti, alapítványi, szociális adományok egészítik ki, miközben jelentős folyóiratok, hetilapok közlik munkáimat itthon és külföldön, könyveimet él- vonalbeli kritikuskos minősítik, verseimet neves mű- vészek adják elő itt-ott, s még egyetlen író-olvasó ta- lálkozóroról, szerzői estről sem érkeztem haza tőjás- vagy paradicsomfoltos öltözkében. Igaz, öt megjelent köny- vem árnyékában még nyolc kézirat a hever a fiókban kiadatlanul, mivel a hazai kiadók többsége nem fizet tiszteletdíjat, inkább a szponzorált műveket részesíti előnyben. Párt- és üzleti kapcsolataim gyengék lévén, mecénásokra évtizedek óta nem akadok. Marad a köz- műszámlák és díjhátralékok réme... Mindezt csak azért írtam le, hogy látszódjon valamelyest, milyen körü- lmények között él és alkot manapság a „kalandvágy- ból itthon maradt” írók jelentős – remélem, műveik alapján sem jelentéktelen – része.

Hányan vannak korosztályomban, akik tudnának még, de nem kellenek a munkaerőpiacon a korosabb értelmiségiek, legfeljebb „amerikázhatnak”, ha meg- csipnek egy árufeltöltői vagy utcaseprői állást, s akkor is jobb a megélhetésük, ha alkalmilag szőlőt metsze- nek, vagy orvosként, pedagógusként takarítanak Bur- genlandban. Ki gondolta volna, hogy mennyire (élet)veszélyes kalandnak bizonyulhat itthon marad- ni, s évtizedeken át hamvadó reménnyel várni, hogy végre valóban jobbra fordulhasson a sorsunk.

ZSIRAI LÁSZLÓ

Zsirai László

Képesség

Ma már csak a költők képesek meghallani, hogyan duruzsolnak a rózsák szívhangjai.

Ugyancsak ők tudnak életre támasztani lelkek mély kútjába réj ejtett szerelmeket, lángolni jóért vívott harcban, győzelmeket aratni bús hétköznapiokban bánat felett a köröttünk lappangó örök öldöklésben.

Reménykednek emberi körök napsütésben.

Ma már csak a költők képesek megvallani, miként lehet a boldogságot megszerezni, s – akár a dédelgetett álmat – megtartani.

Az élve érző költők tudják megjegyezni, hogyan duruzsolnak a rózsák szívhangjai.

Volt egyszer egy folyóirat...

A magyar irodalom- és történettudomány ugyanúgy bővelkedik meglepő fordulatokban, akár a magyar irodalom és történelem.

Közéjük tartozik a fél évtizedet megélt, igen nagy jelentőségű folyóirat, az 1934-1939 között kiadott *Apollo* megjelenése, hatástörténete, tudománytörténeti fontossága. Már csak azért is, mert az 1930-as esztendők elején végzett, friss diplomával rendelkező kutatók írták, szerkesztették, elsődrendűen az angol szakos Gál István. Aki tudott kéziratot szerezni Thomas Mann-tól és Máraitól, Bartóktól és Kodálytól, Halász Gábortól és Cs. Szabó Lászlótól; és aki semmi kivetnivalót nem talált abban, hogy egyként kapcsolódott a Babits Mihály szerkesztette *Nyugat* szellemiségéhez és a népi irodalomhoz, Illyés Gyulához; aki éppen úgy megjelentette a kisebbségi magyar sors tanulságait összefoglaló Szvatkó Pált, mint az öt bíráló Veres Pétert.

Ami azonban a tudománytörténeti fordulatot hozta, nem elsősorban a folyóirat magas színvonalában található. Aligha feledhető az 1930-as esztendők magyar nyelvű folyóiratainak példás szellemisége, nemcsak a *Nyugaté*, a *Válaszé* és a *Szép Szóé*, hanem például az *Erdélyi Helikoné* vagy a *Kalangyáé*. Az *Apollo* leginkább maradandó hagyatéka az, hogy megalapozta a magyar Közép-Európa-kutatást, a szlavisztikán és a romanisztikán belül érvényesítette a kapcsolattörténet nézőpontját, és elkötelezett híve volt a koraiúj-kori neolatinitással meghonosodó közép-európai humanizmusnak. Előbb Szabó Dezső, de számottevőbb hatással és megfoghatóbb téma-kijelöléssel Németh László hívta föl a figyelmet, hogy a magyarral együttélt, szomszédos népek kultúrájának tanulmányozása egzisztenciális kérdés. A történelmi sorsközösséget nem felejtani kell, hanem levonni az oly szükséges tanulságokat, a kultúrák egymáshoz közelítésén kell dolgozni. Az előítéletekkel és a sérelmi politizálással szemben az aktív türelmesség és méltányosság álláspontjára kell helyezkedni. Németh László a „Tanú”-években több, máig elemzésre érdemes írásban mutatott rá a magyar irodalom és a szomszédos irodalmak párhuzamaira, mutatott rá másutt arra, hogy a magyar történelem tanulmányozása eredményesebb, ha a cseh és a lengyel megfelelőekre, érintkezésekre, analógiákra figyelünk. Az *Apollo* fiataljai Németh László figyelmeztetésére hallgatva, Bartók Béla népzene gyűjtői és zenelméleti tapasztalatait is

alaposan tanulmányozták. Bartók egyképpen küzdött a román és a magyar nacionalizmus ellen, utóbb tételle a dallamok keresztesződéséről és visszakeresztesződéséről az irodalmi és nyelvészeti kutatásban hasznosult.

Az *Apollo* fiataljai nyelvtudásuk szerint osztották föl a kutatás területét. Hadrovics Lászlót a szerb és a horvát művelődés magyar elemei foglalkoztatták, Gáldi László a román művelődés „tájföldrajzi” elemzéséről értekezett, rámutatván a különbségekre, amelyek az erdélyi és az „örómániai” kulturális gondolkodást elválasztják egymástól. Sziklay László a szlovák irodalom kutatója lett, 1962-ben megjelentetett monográfiája, a közel 800 oldalas *A szlovák irodalom története* a megfelelő fejezetekben visszaaut az Apollo-beli közlésekre. Sárkány Oszkár a cseh-magyar kapcsolatok kutatásában játszott úttörő szerepet, földterítette, kik voltak a XIX. század első felében Prága magyar látogatói, és miféle Prága-kép formálódott a magyar olvasó előtt ezekből az úti beszámolókból.

Az egyes tanulmányokban önmagukban is máig sok fontos anyag rejlik. Az összkép, az összegződés azonban az igazán jelentékeny. Mindenféle önelvűséggel, önmagába zárkózással szemben egy régiós művelődéstörténetet alapköveinek letétele történt meg. Ez a közép-európai régió tele van kölcsönös kapcsolatokkal, kultúra-átszövődésekkel, ebben, ezáltal gazdagodott a magyar irodalom és szellemiség, miként a magyar szellemiség is gazdagította a régiót. A történelem fordulatai megszűnésre kényszerítették a folyóiratot, de az akkor ifjú munkatársak tudományos pályája a folytonosságot hirdette, többek között fordítóként is jeleskedtek, Hadrovics László szerzből, horvátból és szlovénból tolmácsolt, Gáldi László románból, Sziklay László szlovákból és csehből, Hadrovics László a szerb-horvát nyelvben lelhető magyar jövevényszavakról tett közzé monográfiát, Gáldi román verstant írt, Sziklay pedig a szlovák-magyar érintkezéseknek lett fáradhatatlan kutatója, és néhány fontos értekezés erejéig a lengyel irodalomról is publikált értekezéseket. Az 1910-es esztendőben született szlavista-romanista nemzedéknek köszönhető, hogy megteremtődött, méghozzá igazán magas színvonalon, a magyar irodalmi Közép-Európa-kutatás. A szerkesztő Gál István nehéz pályája végül a Babits-kutatásba torkollott.

BÉCSI NAPLÓ

A Magyar Naplóról

A Magyar Napló a Magyar Írószövetség havonta megjelenő irodalmi folyóirata. Egyidős a rendszerváltozással – 1989-ben Cseres Tibor, az Írószövetség elnöke ajánlotta a magyar olvasók figyelmébe azzal, hogy „politikai értékek, erkölcsi normák és egy kikezdzhetetlen minőségeszmény jegyében” induljon útjára.

Jelenlegi formáját 1994-ben nyerte el, amióta Oláh János, József Attila-díjas író, költő, a „Kilencek” néven indult költőcsoport tagja jegyzi főszerkesztőként. „Túl a Cseres Tibor által meghirdetett nyitottságon, a nemzeti irodalomnak ahhoz a fájdalmas, őszinte hangütéséhez kell visszatalálni, hűnek maradni, amely először, de máig képletes tömörséggel az Ómagyar Mária siralomban hangzik fel, s máig hallik” – vallja a lap szellemiségéről.

A lap népszerű rovatai között meg kell említeni a Nyitott Műhelyt, amely írók költők, irodalomtörténészek alkotói műhelyébe nyújt bepillantást, valamint az Európai Figyelőt, amely elsősorban a kis népek irodalmára fókuszál.

A Magyar Napló szerzői többek mellett Csoóri Sándor, Farkas Árpád, Ferenczes István, Ferdinandy György, Juhász Ferenc, Kalász Márton, Kontra Ferenc, Kiss Benedek, Kovács István, Vasadi Péter, Vathy Zsuzsa, Vári Fábán László, valamint Alföldy Jenő, Márkus Béla, Szakolczay Lajos irodalomtörténészek stb., de ott volt közöttük a közelmúltban elhunyt Határ Győző, Lászlóffy Aladár, Nagy Gáspár, Rába György, Utassy József is. Szerkesztőbizottságának elnöke Jókai Anna író.

A folyóirat mellett 1999 óta könyvkiadó is működik. A rangos és ismert írók, költők, műfordítók, irodalomtörténészek mellett rendre jelenteti meg tehetőségüket bizonyító fiatal szerzők könyveit is mind az anyarszágból, mind a határon túlról. A szépirodalom mellett helyet ad történelmi, néprajzi, szociográfiái tanulmányköteteknek is. Megjelentetett már impozáns grafikai albumot, fotóalbumot is, és egyre népszerűbbek sorozatai.

2002-ben indította útjára *Az év esszéi*, *Az év novellái* és *Az év versei* című antológiákat. Ezek a reprezentatív gyűjtemények évről évre széles panorámát nyújtanak a kortárs magyar irodalmi és szellemi életéről. Másik közkezdvi sorozata a *Magyar Irodalom Zsebkönyvtára*, amely a diákságnak és az irodalomszerető olvasóközönségnek hatékony segítséget nyújt egy-egy magyar régi és kortárs klasszikus életművének megismerésében. Ezért az adott válogatáshoz mindig értő

Egy magyar királyi altábornagy visszaemlékezéseiről

Lengyel Béla: Európa forgószélében. Visszaemlékezések. Tapasztalatok és benyomások egy katonalelől. Szarvas, 2011. Digitális Kalamár.

Az első világhéges lezárulásától a második világháború végéig terjedő időszakra vonatkozó magyar nyelvű memoár-irodalom a közelmúltban egy újabb jelentős kötettel gyarapodott. Az 1920 és 1945 közötti magyar királyi Honvédség egyik meghatározó alakja, a szarvasi születésű, végül altábornagyi rangot elért ebesfalvi Lengyel Béla által az 1980-as években Grazban írt és mind ez ideig a budapesti Hadtörténelmi Levéltárban őrzött visszaemlékezés mindenképpen kiemelkedik a fenti időintervallumban vezető tisztségeket betöltött katonatisztek hasonló művei közül.

A szerző a korszakban tipikusnak aligha mondható katonai pályát futott be, hiszen a legtöbbet vezérkari beosztásokban és katonadiplomáciai területen szolgált. A budapesti császári és királyi gyalogsági hadapródiskola elvégzése után a 101. közös gyalogezred századparancsnokaként járta meg a Nagy Háború csatáit, főhadnagyi rangban szerelt le 1918 őszén. 1919 októberétől a Nemzeti Hadseregben szolgált, majd a budapesti Hadiakadémia elvégzése után 1925-től – két rövid megszakítással 1925-26-ban, illetve 1929-ben – különböző vezérkari beosztásokban kamatoztathatta megszerzett katonai ismereteit. 1930-tól a Kormányzó Katonai Irodájában tevékenykedett, majd 1934-től élete meghatározó öt évét – többek között kiváló francia és német nyelvismertetének köszönhetően – Var-sóba és a baltikumi kis államokba, valamint Finnországba akkreditált magyar katonai attaséként töltötte. Pályája során mindvégig megmaradt erős lengyel kötődése valamint mély elkötelezettsége a magyar és a lengyel nép barátsága iránt.

A második világháború idején csak 1944-ben, hadosztályparancsnokként jutott ki az akkor már a Kárpátokban húzódó orosz frontra, korábban végig hárszági beosztásokban szolgált. Legvégül a VIII. hadtest parancsnokaként került sor alkalmazására a magyarországi harcokban. 1944 decemberétől a nyilasokkal való szembenállása miatt tartalékkállományba helyezték, majd 1945. március 18-án nyugdíjazták, de az orosz csapatok elől nyugatra menekült.

1945 áprilisától amerikai internálásban élt Németországban, majd 1946-ban történt hazatérése után a népgyógyesség foglya volt Budapesten, az ellene indított népbíróági perben viszont felmentették a vádak alól.

Szabadulása után Ausztriába távozott, ahol több osztrák bajtársi egyesület és magyar emigrációs szervezet munkájában vett részt tevékenyen. 1949-től az Ausztriában működő „Christina Hungaria” magyar szociális egyesület alapító tagja, majd később fővédnöke volt. Ugyanettől az évtől a Menekültek Nemzetközi Szervezete (International Refugee Organisation) tiszviselőjeként a kivándorló magyarokat segítette az USÁ-ba, Dél-Amerikába és Ausztráliába történő kijutásban. Jó kapcsolatokat ápolta a New Yorkban működő és nyugaton felhívatalosan elismert Magyar Nemzeti Bizottmánnyal, különösen a honvédelmi ügyekért felelős dr. Eckhardt Tiborral. 1955-ben az Osztrák Bajtársi Szövetség (Österreichischer Kameradschaftsbund), továbbá az első világháborúban vitézségi érdemmel kitüntetettek szövetsége (Bundesvereinigung der Tapferkeitsmedaillenbesitzer Österreichs) tagjai közé választotta, utóbbinak később elnöke lett.

1956-os tevékenysége is figyelemre méltó. November 1-jén felállította a dr. Eckhardt Tibor által irányított „First Aid for Hungary” nevű szervezet bécsi kirendeltségét, amely a magyarországi menekültek támogatására és kivándorlásának elősegítésére alakult. Többek között gondoskodott Király Béla tábornok mielőbbi Amerikába utaztatásáról. A szervezet hozzájárult a Münchenben megjelenő Nemzetőr című lap megindításához, Innsbruckban Magyar Diákköthon létrehozását támogatta, közvetlen pénzbeli segítséget nyújtott a menekülteknek, továbbá ebédjeggyel is ellátta őket.

Az 1948 óta Grazban élő szerzőt 1988. december 20-án érte a halál, az ottani Központi Temetőben helyezték örök nyugalomra. Elhunytá alkalmából a Bécsi Napló 1989/1. számában Gosztonyi Péter történész közölt róla nekrológot.

A mű írója mindegyik fejezetben részletesen felvázolja és elemzi a két világhéges közötti időszakban zajlott legfontosabb európai valamint magyarországi politikai, diplomáciai és katonai eseményeket, amelyek a keretet adják mondanivalójához. Bemutatja a korszak szinte összes meghatározó magyar, illetve lengyel katonai vezetőjét és politikusát, akiknek túlnyomó többségét személyesen is ismerte.

Érthető módon a számára fontosabbaknak tartott eseményeket részletesebben körüljárja (pl. a varsói katonai attaséként való ténykedését 1934-39 között, vagy az 1944 augusztusában a németek és a varsói felkelők közötti harcokban betöltött közvetítői szerepét), aprólékosan kitér a második világháborús ka-

tonapolitikai és hadieseményekre, saját akkori szerepére. Elemzi a magyar politikai és hadvezetés általa hibásnak vélt döntéseit, mindeközben több ismert személyről lesújtó véleményt nyilvánít. Erőteljesen kritizálja a Magyarországi 1944. március 19-én végbement német megszállásával szemben semmit sem tevő magyar politikai elitet és katonai vezetést, továbbá bátran bírálja a németek háborús szerepét és a hadvezetés terén elkövetett baklövéseit. Egyértelműen dilettantizmussal vádolja és elítéli a Horthy-féle 1944. október 15-i, háborúból való kiugrási kísérletben résztvevő személyeket, felsorolja az előkészítés és a megvalósítás során szerinte elkövetett hibákat, részletesen elemzi és értékeli a kudarc okait, végül kétséget kizáróan megállapítja az akkori politikusok és a katonai elit felelősségét a nyilasok hatalomra jutásában.

Lengyel Béla a könyv legvégén – mintegy mondanivalója summázataként – egy összegzést készít az 1918-45 közötti évek magyar katonapolitikájáról, a magyar királyi Honvédség történetéről, valamint annak második világháborús szerepéről.

Az emlékirat írójának emberi jellemvonásai is meg elevenednek a kötet lapjain: szókimondásával és őszinteségével gyakran saját érvényesülését is kockáztatta. Humanizmusát az utolsó pillanatig és a legviharosabb időkben sem veszítette el, így számos helyen felbukkan a könyvben az a meggyőződése, hogy 1944 őszén csak a mielőbbi fegyverszünet menthette volna meg a Horthy-Magyarországot a végső pusztulástól, hiszen a háború folytatásának megannyi értelmetlen katonai és civil áldozata lett, akiknek az életét megmenthették volna.

A 474 oldalas kötet végén a szerkesztők által írt, az altábornagy személyét méltató rövid epilógust, a Lengyel család történetét és kis összefoglalót találunk. A korrekt eligazító jegyzetek, a tárgyilagos név- és helymutató pedig az olvasónak segítenek az eligazodásban.

Az élvezetes stílusban megírt visszaemlékezésből az olvasó egészen biztosan sok, az 1919-1945 közötti történelmünkben korábban nem, vagy csupán alig ismert tényről összefüggést fog az eddigiekhez képest más megvilágításban látni. Néhol kevésbé köztudott politikai intimitásokról is részleteket tudhatunk meg. A kötet meglepően olvasmányos, annak ellenére, hogy a szerző közel 90 évesen, eredeti feljegyzések nélkül, csupán emlékezetből vetette papírra emlékiratait.

BALLA TIBOR

kísérőösszé társul. Eddig *Ady Endre*, *Ambrus Zoltán*, *Arany János*, *Balassi Bálint*, *Berzsenyi Dániel*, *Cholnoky László*, *Cs. Szabó László*, *József Attila*, *Kányádi Sándor*, *Kovács Imre*, *Mezey Katalin*, *Mikszáth Kálmán*, *Szabó Dezső*, *Szabó Lőrinc*, *Takáts Gyula*, *Tollas Tibor*, *Tömörkény István*, *Utassy József*, *Vasadi Péter* életművéből készített válogatást, valamint *Minden nívnek az ő nyelvén* címmel a régi magyar irodalomból szerkesztett értékes szemelvényt. A Magyar Napló folyóirat közkezdelt rovatából, a *Nyitott Műhely*ből a kiadó reprezentatív albumsorozatot indított 2006-ban. A beszélgetést fényképek és saját alkotások gazdagítják, majd egy átfogó tanulmány zárja. A sorozatban eddig *Csoóri Sándor*, *Nagy Gáspár*, *Juhász Ferenc*, *Bella István* és *Tornai József* munkássága és élete került görscő alá. 2009-ben sikerült Németh László világirodalmi írásainak befejező, harmadik gyűjteményét is megjelentetni *Szimulán utazás* címmel. 2008-ban regénysorozatot indítottunk egy pályázat nyerteseinek műveiből, amelyek a magyar rendszerváltás és az azóta eltelt időszak társadalmi változásait dolgozzák fel igényes irodalmi eszközökkel. Eddig *Kiss Judit Ágnes*, *Kondor László*, *Nagy Gábor*, *Berta Zsolt*, *Burns Katalin*, *Horváth (ÉÖ) Tamás*, *Pósa Zoltán*, *Tompá Z. Mihály* regénye látott napvilágot.

A folyóirat előfizetésére és a kiadványok megrendelésére az info@magyarnaplo.hu e-mailcímen és a Magyar Napló honlapján (www.magyarnaplo.hu) van lehetőség.

BÉCSI NAPLÓ

AZ AUSZTRIAI MAGYAROK LAPJA

Kiadja az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetsége

Levelezési cím: A-1011 Wien, Postfach 358.

Web: www.becsinaplo.eoldal.hu

www.fkkk.tvn.hu

Tel./Fax: 00 43 1 532 60 49

E-mail: becsi-naplo@aon.at

Zweimonatsblatt der Ungarn in Österreich.

Eigentümer, Herausgeber, Hersteller und Verleger: Zentralverband Ungarischer Vereine u. Organisationen in Österreich. A-1010 Wien, Schwedenplatz 2/I/8.

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:

Borbándi Gyula (München), Gömöri György (London), Kovács István (Budapest), Kó András (Budapest), K. Lengyel Zsolt (München), Monoszló Dezső (Bécs), Papp László (New York), Piri Zoltán (Utrecht), Pomogáts Béla (Budapest), Sárközi Máttyás (London), Szabó A. Ferenc (Budapest), Szakály Sándor (Budapest), Zakar Péter (Szeged).

SZERKESZTŐSÉG:

Benyák Mária, Böröndi Lajos, S. Csoma János, Deák Ernő (főszerkesztő), Ferenczy Klára, Fetes Kata, Fundarek Anna, Kántás János, Radics Éva, Rimpler Diána, Varga Sándor.

GRAFIKAI SZERKESZTŐ: Uzsák Zoltán

GAZDASÁGI INTÉZŐ: Deák Sonja

BANKKONTO: 004-46793, BLZ: 20111, Erste Bank der oesterreichischen Sparkassen AG., Hauptanstalt A-1010 Wien, Graben 21. IBAN: AT572011100000446793 • BIC: GIBAATWW

ELŐFIZETÉS egy évre: Ausztriában 12,- Euro, Magyarországon 2250,- Ft, Nyugat-Európában 18,- Euro, vagy annak megfelelő összeg, tengerentúl 25,- Euronak megfelelő összeg, Szlovákiában egyes számok eladási ára: 1,- Euro.

TERJESZTŐINK:

Amerikában: Andrew ReKay, 3996 Oakmore Rd. Oakland, CA 94602-1856

E-mail, az újság számára: BecsiNaplo@yahoo.com

Bankátutalás: Hungarian Freedom Fighters Inc. San Francisco Area Chapter, 3996 Oakmore Rd. Oakland, CA 94602-1856

Angliában: Hungarian Book Agency, P.O.B 1956, Durham DH1 2GA.

Hollandiában: Dr. Piri Zoltán. Croeselaan 254. NL-3521 CL Utrecht. E-mail: pirizoltan@hotmail.com

Kanadában: Pannonia Books Ltd., 472 Bloor St. W. 2nd floor, Toronto, Ontario M5S 1X8.

Magyarországon: Librotrade Kft., H-1656, P. O. B. 126, H-1173, Budapest, Pesti út 237. Bank folyószámla: KHB Rt. 10402166-21638181-00000000.

Németországban: Dr. Klement Kornél, BUOD, Ringstrasse 16, D-63128 Dietzenbach

Svájcben: Judit Czellar 13, Croix-du-Levant, CH-1220 Genève, e-mail: czellarjud@hotmail.com, 0227970854

– Postfinance, Julianna Judit Czellar, Compt: 12-165459-6, IBAN: CH13 0900 0000 1216 5459 6

Svédországban: Szöllősi Antal, S-127 24 Skärholmen, Box 176. PlusGiro: Nr.: 756987-4.

Szlovákiában: Benyák Mária, SK-821 01 Bratislava, Datelínova ul. 9, e-mail: marcsa@live.com

Bankszámla: SLSP 0710127485/0900.

Névvel vagy betűjellel megjelent cikkekért szerzőik felelnek és nem feltétlenül fejezik ki a szerkesztőség véleményét. Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung Druck: ALWA & DEIL Druckerei Ges. m. h. H. A-1140 Wien, Sturzgasse 1a